

Inleiding van de viering bij uitvaart

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Hij die ons troost in alle tegenspoed en verdriet

moge nu ook bij u zijn

in dit uur van afscheid nemen.

Het sterven van ..... heeft ons

vandaag als verdrietige mensen samengebracht.

In de leegte van de dood

willen we hier samen zoeken

naar een teken van Gods liefde.

Moge de aanwezigheid van Jezus Christus,

hier op dit uur, midden onder ons,

voor ons een teken zijn van Gods nabijheid.

En mocht het samenzijn van alle aanwezigen,

jong en oud, familieleden, vrienden,

geburen en kennissen,

voor ons een teken zijn

van Gods zorgende liefde voor u

in deze momenten van verdriet.

Geef Rust o Heer

VERGEVINGSGEBED EN KYRIE-LITANIE

In de gedragenheid van dit ogenblik

nu we ons in verdriet sterk met elkaar verbonden weten

willen we onszelf bevrijden

van wat fout was in ons leven

tegenover God, tegenover elkaar,

maar ook tegenover hem/haar

die ons voorging op de weg van de dood.

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest.Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Beste familie, vrienden en parochianen

wij hebben ..... in ons midden gebracht,

in de kring die wij samen vormen.

Voor het laatst hebben wij hem/haar bij ons.

Met een hart vol droefheid en tegelijk

vol herinnering nemen we gelovig afscheid.

We weten en geloven dat dit niet het einde is,

maar we vertrouwen hem/haar toe aan het mysterie van het leven,

aan de bron van ons en zijn bestaan,

aan de Vader van het volle leven over de tijd heen.

Nu is zij thuis voor immer, tevens ook bevrijd van alle problemen.

Laten we zingend en biddend vertrouwen in dit mysterie dat ons allen omgeeft.

Opnieuw weten en geloven wij dat leven ten einde toe

sterven is als de graankorrel.

Geef rust o Heer, geef uw vrede.

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest.Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Heer,

wij geloven dat U de Heer bent

van leven en dood.

Die gedachte geeft ons hoop.

Maar als we iemand

die ons dierbaar is, verliezen

hebben we geen antwoord.

Laat ons, Heer,

ons leven

in Uw handen leggen

en leer ons telkens weer

'Uw wil geschiede' zeggen.

Vandaag vragen wij U: neem ..... op bij U,

daar waar geen pijn en angst meer zijn.

Laat ook ons niet in de steek, blijft voor ons allen een bron van hoop.

Laat in uw goedheid uit deze gesnoeide tak

nieuw en ander leven opschieten zodat de wereld er beter van wordt.

Geef rust O Heer...

Inleiding 1

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Beste familie,

de reden van ons samenkomen is droevig,

maar toch wil ik u allen hartelijk welkom heten in deze kerk.

Juist nu, in deze moeilijke ogenblikken

hebben wij de steun van elkaar hard nodig

om samen dit verlies te kunnen dragen.

Hopelijk vinden wij tijdens dit samenzijn

kracht en troost in ons geloof.

Ons hart is vervuld van pijn

maar ook van dankbaarheid

van al het goede dat ..... ons gegeven heeft

zijn/haar liefde, zijn/haar trouw, zijn/haar enthousiasme.

Wij moeten ..... loslaten en dat doet pijn

maar wij weten en geloven dat God het van ons overneemt.

Geef Rust o Heer

Inleiding 2

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Beste familie, goede vrienden, allen welkom!

Wij zijn hier nu samen, in de kerk.

Onze gedachten en ons hart zijn nu bij .....

Rondom hem/haar willen wij een gemeenschap zijn van mensen,

vol dankbaarheid voor alles wat er goed is geweest in zijn/haar leven.

Een gemeenschap ook van mensen die in alle oprechtheid

de donkere weg mee willen gaan van de familie,

van hen die door dit overlijden het diepst werden getroffen.

Vrienden, als wij hier in de kerk zijn,

dan is het ook omdat wij samen willen geloven.

Diep in ons hart weten we

dat de dood geen eindpunt zet achter een mens.

Over de grenzen van dit aardse sterven

loopt de weg van ons leven verder in Gods eeuwigheid.

Dat is ons houvast en ons vertrouwen.

Jezus Christus, naar wie wij opkijken vol hoop en dankbaarheid, gaat ons voor.

Daarom zullen wij in dit samenzijn

bemoediging en sterkte vinden

om betrouwbaar verder te leven.

Geef Rust o Heer

Inleiding 3

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Beste Familie

Wij zijn hier samen met ..... in ons midden.

Dit -vroegtijdig- overlijden heeft ons allen pijnlijk getroffen,
en het valt hard nù al afscheid te moeten nemen.

Naar menselijke maatstaven mochten wij immers nog
zoveel van dit leven verwachten.

Laten wij hier samenzijn als een gelovige gemeenschap
een gemeenschap van mensen

die kracht en steun vindt bij mekaar en bij God.

Want ook in de donkerste dagen

waarin we ons zovele vragen stellen

over de zin van oneindig veel dingen,

is God ons nabij.

Geef Rust o Heer

Inleiding 4

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Goede vrienden, wees welkom in deze kerk...

Beste familie,

in uw naam wil ik de vele vrienden die gekomen zijn,

danken voor hun aanwezigheid en hun gebed.

Samen met hen willen wij het leven van ..... gedenken.

In de kerk, de plaats waar wij 's zondags samenkomen

om het leven te vieren met al zijn lief en leed,

willen wij nu rust en troost vinden

en zoeken naar woorden van hoop,

naar tekenen van liefde, die Jezus ons geeft.

Het sterven van .....

brengt ons vandaag dichter bij elkaar,

(als vader en moeder, als kinderen, als broers en zusters, als vrienden)

ondanks alle pijn en gemis

voelen wij ook in ons hart een diepe dankbaarheid

voor alles wat goed en schoon was in zijn/haar leven.

Geef Rust o Heer

Inleiding 5

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Wij zijn hier samengekomen met pijn in ons hart.

....., die ons allen zo dierbaar is, werd door de dood,
onverwacht uit ons leven weggenomen.

Het klinkt hard en onwennig.

Wij kunnen moeilijk aanvaarden

dat aan een kostbaar mensenleven

zomaar een eind komt.

Waarom moest dit gebeuren ?

Is alles afgelopen als een mens sterft ?

Waarom ...

Toch heeft de dood niet het laatste woord,

ook niet als hij toeslaat op het meest onbegrijpelijke ogenblik.

Deze zekerheid draagt ons leven als christenen.

Laten wij dan sterkte en houvast zoeken in ons geloof,

en Jezus gedenken die door zijn eigen lijden en sterven

pijn en onmacht heeft ervaren

maar die ons ook hoop en uitzicht geeft door zijn verrijzenis.

Wij zijn hier samen om ..... te gedenken

wie hij/zij was komt ons allemaal voor de geest...

Wij zijn dankbaar voor al de liefde en goedheid

die God door deze mens aan ons heeft gegeven.

Geef Rust o Heer

Inleiding 6

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Beste familie, goede vrienden, ik heet u allen welkom.

..... is ons door de dood ontvallen ...

Er is iets door ons hart gegaan

nu hij/zij hier in ons midden werd gebracht.

Allen hebben wij hem/haar

op één of andere manier gekend in het leven.

Daarom zijn wij nu samen om afscheid te nemen,

en om elkaar en vooral de familie,

te helpen door dit moeilijke moment heen te komen.

Het is een droevig moment, maar niet zonder hoop.

We zijn hier in de kerk, omdat wij weten en aanvaarden

dat God ons niet alleen laat,

niet in het leven, maar ook niet in de dood.

In diepe dankbaarheid voor wie ..... voor ons is geweest

zijn wij hier samen om zijn/haar levensverhaal in herinnering te brengen.

Geef Rust o Heer

Inleiding 7

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Beste familie en vrienden,

ik heet u allen van harte welkom in onze parochiekerk.

Wij zijn hier vandaag samengekomen

om het leven van ..... gelovig uit handen te geven.

Wij zijn hier samen om van hem/haar afscheid te nemen,

en wat is afscheid meer dan verwijlen bij zijn/haar leven.

Wie hij/zij is geweest, wat hij/zij heeft gedaan, hoe hij/zij heeft geleefd,

komt ons mijmerend en pratend opnieuw voor de geest.

Loslaten, afscheid nemen doet pijn

maar tegelijk ervaren we ook een diepe dankbaarheid,

dankbaar voor wie ..... voor ons is geweest.

In deze verbondenheid willen wij hier samenzijn

dicht bij elkaar, dicht bij God, dicht bij .....

Vanuit dit geloof en dat vertrouwen

leggen wij het leven van ..... in Gods handen.

Geef Rust o Heer

Inleiding 8

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Kinderen, kleinkinderen, familie en vrienden,

ik heet u allen van harte welkom in onze parochiekerk.

Het is goed dat wij hier vandaag met velen samen zijn

om afscheid te nemen van .....

om hem/haar leven uit handen te geven,

om te luisteren naar een woord van troost.

Als gelovige mensen weten en geloven wij

dat niet de dood het laatste woord heeft, maar de liefde.

De liefde waarin ook hij/zij groot is geweest.

Moge ons geloof in Jezus Christus

ons in deze moeilijke ogenblikken tot steun en sterkte zijn.

Geef Rust o Heer

Inleiding 9

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Beste familie en vrienden ...

Afscheid nemen van .....

is niet gemakkelijk.

Het maakt ons eindeloos stil van binnen.

Alle woorden schieten tekort

het is zo moeilijk om aan elkaar te zeggen

wat er nu omgaat in ons hart

aan pijn, onzekerheid, vragen, gemis...

Waarom moest dit gebeuren ?

Waarom God ?

Een vraag waarop we wellicht

nooit een antwoord zullen vinden.

Op een moment als dit doet het dan ook goed

om mensen naast je te weten

die je woordeloos begrijpen,

die in alle stilte verwijlen bij je verdriet.

In diepe verbondenheid willen wij hier een uurtje samenzijn

dicht bij ....., dicht bij mekaar, dicht bij God.

Geef Rust o Heer

Inleiding 10

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Goede vrienden,

....., is veel te vroeg van ons heengegaan,

de stilte die hij/zij achterlaat

is moeilijk om dragen.

Zijn/haar leven was nog zo onvoltooid

we hebben geen woorden

voor die eindeloze stilte van de dood.

Wij zijn vervuld van vragen

Waarom moest dit gebeuren ?

Wij hebben geen antwoord

en eindeloos is ons verdriet.

Dan doet het goed

mensen naast je te weten

die je woordeloos begrijpen,

die gewoon verwijlen bij je verdriet.

Doorheen pijn en gemis

voelen we ook een diepe dankbaarheid

voor wie ..... voor ons is geweest.

In deze verbondenheid

willen wij een uurtje samenzijn

dicht bij elkaar, dicht bij ....., dicht bij God.

Geef Rust o Heer

Inleiding 11

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Beste familie en vrienden ...

Afscheid nemen van ..... is niet gemakkelijk

het maakt ons eindeloos stil vanbinnen.

Alle woorden schieten tekort

het is zo moeilijk om aan elkaar te zeggen

wat er nu omgaat in ons hart

aan pijn, onzekerheid, vragen, gemis...

Waarom moest dit gebeuren ? Waarom God ?

Een vraag waarop we wellicht

nooit een antwoord zullen vinden.

Op een moment als dit doet het dan ook goed

om mensen naast je te weten

die je woordeloos begrijpen,

die gewoon als vriend dichtbij je zijn.

In alle stilte is ..... van ons heengegaan.

Daarom nodigen wij u allen uit

om in alle sereniteit tijdens deze viering

van hem/haar afscheid te nemen.

Geef Rust o Heer

Inleiding 12

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Beste familie en vrienden,

ik heet u allen van harte welkom in onze parochiekerk.

..... is niet onverwacht van ons heen gegaan.

Wij hebben het allemaal zien gebeuren

hoe hij/zij geen kracht meer had om te leven.

Afscheid nemen van iemand die ons zeer dierbaar is

doet altijd onnoemelijk veel pijn

maar innerlijk voelen we ook een grote dankbaarheid

dat de Heer hem/haar heeft bevrijd van alle pijn.

Dankbaar om zijn/haar leven

willen wij hem/haar vandaag te midden van zijn/haar familie en vrienden

in herinnering brengen

en aan heel de gemeenschap laten voelen hoe graag wij hem/haar zagen.

Gesterkt door een oneindig vertrouwen en geloof

dat hij/zij nu voor altijd leeft in Gods oneindige goedheid

willen wij hier vandaag een uurtje samen zijn

dicht bij ....., dicht bij elkaar, dicht bij God.

Geef Rust o Heer

Inleiding 13

OPENING VAN DE DIENST

In de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest. Amen.

Genade en vrede voor u.

Gezegend is God

de Vader van onze Heer Jezus Christus,

de Vader vol ontferming en de God van alle vertroosting.

Hij troost ons in al onze tegenspoed

zodat wij in staat zijn anderen te troosten in al hun noden.

Vrienden,

Het is moeilijk in dit uur woorden te vinden.

Het leed dat wij nu meemaken is niet uit te spreken,
niet te verwoorden ...

Het is alleen maar te zwijgen.

Stil zijn,

stil zijn bij de familie,

stil zijn bij de vele vrienden,

de eigen pijn en de eigen verlorenheid voelen,
en met eerbied

het lijden van elkaar proberen te dragen.

Rijke en mooie herinneringen

komen steeds levendiger voor onze geest;

daardoor wordt onze pijn nu zwaarder,

het is de keerzijde van de liefde.

Maar daardoor groeit de stille dankbaarheid

om het leven van .....

We dragen het mee als een kostbaar geschenk.

Wij zijn hier samengekomen

om het nog eens uit te spreken,

om uit te spreken dat de liefde die ons samenhoudt

sterker is dan de dood en nooit vergaat.

Geef Rust o Heer

Vergevingsmoment bij uitvaart

Vergevingsmoment 1

Laten wij dan samen bidden voor elkaar
opdat alles wat nog onvolgroeid is in eigen leven,
mag rijpen tot volwassenheid.
Heer, ontferm U over ons leven.

Jezus de Heer erkennen wij als het Licht voor de wereld.
Hij zal het geknakte riet nooit breken,
de kwijnende vlaspit nooit doven.
Christus, ontferm U over ons lijden.

Liefde is méér dan een woord. Liefde verhaalt wat er
gebeurt als mensen trouw willen blijven aan elkaar
en aan God. Liefde vertelt het verhaal van God zelf.
Ontferm U over onze overledene.

Vergevingsmoment 2

Heer, help ons los te komen van alles wat ons verhindert
om trouw te blijven aan onze levensopdracht.
Laat ons uitgroeien tot volwassen mensen
in het beleven van goedheid en liefde.
Ontferm U over heel ons leven.

Heer, heel uw leven midden mensen
was getekend door de liefde.
Wat met woorden niet te vatten is,
hebt Gij ons gegeven
in uw tekenen van Brood en Wijn,
met heel uw leven.
Ontferm U over onze overledene.

Vergevingsmoment 3

..... was een mens zoals wij.
Ook hij/zij kende zijn/haar diep verlangen naar geluk,
naar goed-zijn, naar liefde.
Ook hij/zij heeft in zijn/haar leven zwakheid en zonde
ervaren. Heer, schenk hem/haar vergiffenis en vrede.
(Zang:) Heer ontferm U

Wij hebben van ..... gehouden.
Toch durven wij ons de vraag stellen of wij alles gedaan hebben
om hem/haar gelukkig te helpen zijn.
Indien wij oorzaak van leed bij deze mens zijn geweest,
vragen wij om vergeving.

Innig verdriet heeft ons aangegrepen bij het heengaan van
..... Wij hebben sterkte nodig in deze moeilijke
ogenblikken. God, help ons bidden en hopen, en geef ons
nieuw vertrouwen in het leven.

Vergevingsmoment 4

..... ging behoedzaam om met mensen.
Zijn/haar leven vertelt van goedheid, geloof en vertrouwen,
van zorgzaamheid en aandacht voor de kleine dingen van het leven.
Mogen ook onze omgaan met elkaar liefdevol en teder zijn.

Elke mens is uniek. Ieder levensverhaal is anders.
Dat vraagt om respect voor elkaars zoeken en tasten,
elkaars kwetsuren en gebrokenheid, elkaars vreugde en idealen.
Mogen ook wij elke mens de ruimte gunnen om zichzelf te zijn,

Mensen kunnen niet zonder elkaar.
Verbondenheid roept zorg op voor het welzijn van eenieder,
voor het meest kwetsbare in ieder van ons.
Omdat wij daarin soms tekortschieten vragen wij vergeving.

Vergevingsmoment 5

Heer, wij vergeten zo vaak
hoeveel wij van anderen krijgen.
Wij kunnen onze waardering
en liefde zo moeilijk uitspreken.
Moge alles wat het leven van ..... zo mooi maakte
in het hart van haar familie bewaard blijven.

Heer, Gij weet hoe vaak wij bezorgd zijn om kleine dingen.
Moge het vroege afscheid van .....
voor elk van ons een oproep zijn
om te kiezen voor wat écht belangrijk is in het leven.

Vergevingsmoment 6

Wie heeft de zon uit zijn gezicht gehaald?
Wie heeft het licht in hem gedoofd
Wie heeft z'n rode wangen bleek gemaakt?
Wie joeg de dromen uit z'n hoofd?
Wie brak zijn kleine hart,
kleurde zijn ogen zwart?
Wie is niet nagekomen wat hij heeft beloofd?
Wie boog zijn rechte rug, Wie brak zijn vleugels in hun vlucht?
Wie is er zo aan hem voorbijgegaan?
Wie verraadt hier zijn geloof?
Wie is het die vergat, dat hij een toekomst had?
Wie heeft hem, net als ik,
te weinig liefgehad? (Herman van Veen)

Vergevingsmoment 7

Wacht niet tot morgen
om wie ontmoedigd is de hand te reiken.
Wacht niet tot morgen
om wie het goed doet van harte geluk te wensen.
Wacht niet tot morgen
om een misverstand uit te spreken.
Wacht niet tot morgen
om iemand te danken die veel voor jou betekent.
Wacht niet tot morgen om het beste van jezelf te geven...
God, daarom vragen wij U schenk ons vergeving
voor al datgene waarin we tegenover ..... zijn tekort geschoten.
Een verkeerd woord, een onvoldoende luisteren,
een te vlug oordeel...
Schenk ons uw vrede Heer.

Vergevingsmoment 8

Pr.

Telkens wanneer wij samenkomen om eucharistie te vieren vragen wij om vergeving.

Zo willen wij ook vandaag bidden om Gods vergeving en ontferming:

Om het goede woord dat we niet hebben gezegd,
om de warmte die we niet hebben gegeven,
om die keren dat we er niet waren voor elkaar
vragen wij om vergeving.

Heer, ontferm U

Christus, Gij hebt ons hoop gegeven op een leven zonder einde.
Sta ons heden bij en help ons
om voor elkaar tot steun en troost te zijn.

Christus, ontferm u over ons.

Als moedeloosheid ons overvalt,
als angstvalligheid ons verblindt,
als ongeloof ons vertwijfelt bidden wij om ontferming
Heer ontferm U

**Moge de goede God, die bron is van alle liefde,
ons genadig zijn en zich over ons ontfermen.**

**Moge Hij het kwaad in ons hart wegnemen
en onze vergeving schenken,
vandaag en alle dagen.**

Amen.

Openingsgebed bij uitvaart

Openingsgebed 1

God, met een aarzelend geloof
en met vele vragen
zijn wij hier samengekomen
rond een dierbare die gestorven is.
Wees ons nabij in dit uur,
en laat ons tot rust komen
bij het horen van Uw woord,
bij Jezus onze Broeder die,
mens als wij, gestorven is,
maar die verrezen is en leeft in ons
door de kracht van Zijn Geest
in de eeuwen der eeuwen.
Amen.

Openingsgebed 2

Heer God en Vader,
Gij hebt ons hier bijeengebracht rond .....
Wij zijn bedroefd omdat hij/zij
(vroegtijdig) van ons is heengegaan,
maar wij zijn ook dankbaar
voor alles wat hij/zij voor ons heeft betekend.
Leid hem/haar nu binnen in het vaderhuis
en houd ons allen op de weg van de liefde,
waarop Jezus Christus ons is voorgegaan.
Hij die met U leeft
in alle eeuwigheid.
Amen.

Openingsgebed 3

God, Wij vinden zo weinig woorden
om elkaar te zeggen wat er omgaat in ons hart.
Ook tegenover U, God,
voelen wij ons klein en machteloos.
Daarom vragen wij U
blijf ons nabij in dit uur,
en laat ons thuiskomen bij U en bij elkaar,
geef ons de kracht om in goedheid en liefde
in samenhang en vrede
mekaar tot steun en sterkte te zijn.
Dit vragen wij U Vader
vandaag en alle dagen van ons leven. Amen.

Openingsgebed 4

Goede Vader, wij vertrouwen ..... aan U toe,
vanuit het sterke geloof,
dat hij/zij nu leeft in uw oneindige goedheid.
Wij vinden zo weinig woorden God
om te zeggen wat er nu omgaat in ons hart
ook wij zoeken steun bij U
Daarom vragen wij U,
geef ons de kracht om samen verder te gaan
en mekaar in liefde nabij te zijn.
Geef ons de moed om dit verlies waardig te dragen
in diep respect voor wie ..... is geweest in ons leven. Amen.

Openingsgebed 5

Goede Vader, wij vertrouwen ..... aan U toe,
vanuit het sterke geloof,
dat hij/zij nu leeft in uw oneindige goedheid,
dat hij/zij bevrijd van angst en pijn
thuis is gekomen na jaren van rusteloos zoeken.
Wij vinden zo weinig woorden God
om te zeggen wat er nu omgaat in ons hart
ook wij zoeken steun bij U.
Daarom vragen wij U,
geef ons de kracht om samen verder te gaan
en mekaar in liefde nabij te zijn.
Geef ons de moed om dit verlies waardig te dragen
in diep respect voor wie ..... is geweest in ons leven. Amen.

Openingsgebed 6

God,
Wij staan voor U met lege handen,
met vragende ogen
en met een hart dat pijn doet.
Daarom vragen wij U
blijf dicht bij ons,
geef ons de kracht en de moed
om verder te gaan met ons leven
help ons om mekaar niet los te laten
om mekaar tot steun en sterkte te zijn
Dit vragen wij U Goede Vader
niet alleen voor vandaag
maar ook voor morgen
en alle verdere dagen van ons leven. Amen.

Openingsgebed 7

Goede Vader, wij vertrouwen ..... aan U toe,
gesterkt door het vast vertrouwen,
dat hij/zij is thuisgekomen bij U,
dat hij/zij nu voorgoed leeft in uw oneindige vrede.
Wij danken u om al de goede gaven
die hij/zij in zijn/haar leven van U mocht ontvangen.
Blijf ook ons nabij in dit uur
en leer ons om in zijn spoor van goedheid
trouw en geloof, verder te leven.
Dit vragen wij u Vader
vandaag en alle dagen van ons leven. Amen.

Openingsgebed 8

Heer, onze God,
afscheid nemen doet pijn.
We blijven achter met de herinnering
aan zoveel dingen uit het leven van .....,
die te vroeg van ons is heengegaan.
We zoeken en vinden steun en kracht bij elkaar,
Maar ook bij U, God, Vader van de mensen.
Voltooi nu wat Gij begonnen zijt,
Opdat dit leven van uw eeuwige liefde
vervuld mag worden. Amen.

Openingsgebed 9

Heer, onze God,
afscheid nemen doet pijn.
We blijven achter met de herinnering
aan zovele dingen uit het leven van .....

We zoeken steun en kracht bij elkaar,
maar ook bij U, God, Vader van de mensen.
Dit vragen wij u, door Jezus Christus,
uw Zoon en onze Heer. Amen.

Openingsgebed 10

God, Gij kent ons
en Gij aanvaard ons zoals we zijn.
Gij hebt vanaf onze geboorte
onze naam gegrift in de palm van uw hand.
Daarom vragen wij u
blijf ons nabij in dit uur,
en laat ons thuiskomen bij u en bij elkaar,
geef ons de moed om in goedheid en liefde
in samenhangigheid en vrede
mekaar tot steun te zijn.
Dit vragen wij u Vader
vandaag en alle dagen van ons leven. Amen.

Bijbelse lezingen bij uitvaart

Eerste lezing 1 (Job 7, 1-7)

Lezing uit het boek Job.

Gekweld door leed en ellende sprak Job.
" Wat is het leven van een dagloner?
Hij zwoegt van 's morgens vroeg
tot 's avonds laat.
Hij snakt naar schaduw
en ziet vol verlangen uit naar het uur
dat zijn loon wordt uitbetaald.
Zo is het ook met mij.
De dagen vallen mij zwaar en 's nachts
kan ik niet slapen van al mijn zorgen.
's Avonds denk ik: Was het maar morgen.
En 's morgens zucht ik:
Was het maar avond.
Mijn lichaam staat vol met zweren,
van kop tot teen etter en ellende.
Het einde van mijn dagen
komt sneller en sneller nabij,
zoals een aflopende weversspoel ?
de draad is ten einde.
Mijn leven is niet méér dan een zucht
en geluk zal ik nooit meer kennen."

Eerste lezing 2 (Job 14, 1-2.5.7-12.14-16)

Lezing uit het boek Job.

Een mens, geboren uit een vrouw,
leeft maar een korte tijd
en zorgen kent hij zonder eind.
Zijn levensdagen zijn niet meer
dan een bloem, die ontluikt en verwelkt,
als een vluchtige schaduw die voorbijgaat.
Het getal van zijn dagen is bepaald
en aan zijn leven is een grens gesteld,
die hij niet overschrijdt.
Voor een boom is er nog hoop:
zelfs omgehouden kan hij nog uitbotten
en opnieuw in blaren schieten.
Al worden zijn wortels oud in de grond,
als hij water krijgt, loopt hij weer uit
en krijgt hij weer twijgen als een jonge plant.
Maar sterft een mens : het is gedaan.
Geeft hij de geest: hij is er niet meer.
Als water dat verdampt,
als een rivier die uitdroogt,
zo is een mens, die sterft.
Als een mens eenmaal geveld is,
blijft hij liggen zolang de hemel bestaat
en uit zijn slaap wordt hij niet meer wakker.
Ach God, wanneer bepaalt Gij
het tijdstip van mijn dood?
Wanneer zult Gij aan mij denken?
Als Gij de mens na zijn dood doet herleven,
zou ik al de dagen van mijn leven wachten
tot het mijn beurt is om te sterven.
Ik zou dan antwoorden als Gij roept.
En Gij zoudt mijn stappen tellen en niet mijn zonden.

Eerste lezing 3 (Job 2,11-13; 19,19.23-27)

Lezing uit het boek Job.

In die dagen hoorden drie vrienden van Job
van al de rampen die hem getroffen hadden.
Zij besloten samen naar hem toe te gaan
om hun meeleven te tonen
en om hem te troosten.
Toen ze bij hem kwamen,
herkenden zij hem eerst niet,
zo erg was het met hem gesteld.
Luid begonnen ze te klagen,
scheurden hun kleren
en strooiden stof op hun hoofd.
Zeven dagen en zeven nachten
zaten ze bij hem op de grond
zonder een woord te zeggen,
want ze zagen hoe vreselijk hij moest lijden.
Toen opende Job zijn mond en zei.
" Vrienden, heb toch medelijden met mij,
want ik ben zwaar geslagen.
Ach, werden mijn woorden maar opgeschreven,
voor altijd vastgelegd,
gegrift met een ijzeren stift in de rots
en de letters met lood gevuld.
Want ik weet met zekerheid:
de levende God zal het voor mij opnemen
en mij hier op aarde recht verschaffen.
Ook al is mijn lichaam geschonden,
toch zal ik God met eigen ogen zien.
Ikzelf zal Hem aanschouwen
en ik verlang er vurig naar
Hem in eigen persoon te ontmoeten."

Eerste lezing 4 (Sar. 31,10-12.20.26-31)

Lezing uit het boek Spreuken.

Een flinke vrouw, wie zal haar vinden?
Zij is meer waard dan edelstenen.
Haar man kan zich op haar verlaten
en het zal hem aan geen vreugde ontbreken.
Zij stelt hem nooit teleur
en maakt hem gelukkig, haar leven lang.
Zij opent haar hand voor de behoeftige
en strekt haar armen uit
naar wie in nood is.
Wat zij zegt, is vol wijsheid;
haar vermaningen zijn altijd vriendelijk.
Zij let op het komen en gaan van haar gezin
en voor het brood op tafel heeft zij gewerkt.
Haar kinderen zijn fier op hun moeder
en haar man is vol lof over haar.
"Vele flinke vrouwen kunnen er zijn, zegt hij,
maar gij overtreft ze allemaal."
Een mooi voorkomen is bedrieglijk
en uiterlijke schoonheid gaat voorbij.
Maar de vrouw die ontzag heeft
voor de Heer, moet geprezen worden.
Laat haar genieten van de vruchten van haar werk
en dat iedereen in de stad
met lof over haar spreekt.

Eerste lezing 5 (Pred. 3, 1-11.14)

Lezing uit het boek Prediker.

Alles heeft zijn tijd en uur -
zo gaat dat hier in deze wereld.
Geboren worden en sterven,
zaaien en maaien: alles heeft zijn tijd.
Verwonden en genezen, kwetsen en helen,
breken en bouwen: alles heeft zijn tijd.
Er is een tijd van weten en een tijd van vergeten,
een tijd van tederheid en een tijd van eenzaamheid,
een tijd van omhelzen en van afwenden,
van vernietigen en herstellen.
Er is een tijd van zoeken: een thuis vinden,
zinnvol leven en een tijd van verliezen:
nergens blijven, niemand hebben.
Er is een tijd van brood, er is een tijd van nood.
Ja, alles gebeurt op tijd en uur:
zwijgen en spreken - open en gesloten,
liefhebben en haten - geluk en ongeluk,
oorlog en vrede - dood en leven.
Alles heeft zijn tijd.
Wat bereikt een mens met al zijn zwoegen en tobben?
Ik heb begrepen dat de mens
zwaar belast en moeizaam door het leven gaat.
En God heeft alles op het juiste moment bepaald.
Zo heeft de mens besef van tijd en uur.
Maar niet alles kan de mens doorgronden.
Heel Gods werk
- van het begin tot het einde -
kan hij niet vatten.
Ik kwam tot inzicht
dat alles wat God doet voor altijd blijft:
er valt niets aan toe te voegen en niets gaat eraf.
God heeft het zo beschikt
dat de mensen ontzag voor Hem hebben.

Eerste lezing 6 (Pred. 12,1.3-7.13-14)

Lezing uit het boek Prediker.

Zo spreekt de Prediker:

" Houd uw Schepper in ere, zolang ge leeft,
want er komen kwade dagen

dat gij zeggen zult:

Het gaat mij niet meer.

Als het zover is,

beven de bewakers van uw huis

en lopen sterke mannen gebogen.

De vrouwen die malen staken hun werk

en staren uitzichtloos in de nacht.

De huisdeur valt in het slot,

het geluid van de malende molen vervaagt,

het gefluit van de vogels verstomt,

alle geluiden sterven weg.

Het wordt stil.

De mens is op weg naar zijn laatste verblijf.

De rouwklagers staan al klaar in de straat.

Het zilveren snoer wordt doorgeknipt,

de gouden lamp valt stuk op de vloer.

De waterkruik breekt bij de bron,

het scheprad knakt af en valt in de put.

De mens, gemaakt uit stof,

keert terug naar de aarde,

zijn levensgeest naar God,

oorsprong van het leven.

Mijn vriend, wees gewaarschuwd,

nu gij dit alles hebt gehoord.

Heb ontzag voor God en onderhoud zijn geboden.

Daar komt het voor een mens op aan.

Want God zal oordelen

over alles wat gij doet,

zelfs over wat verborgen blijft,

of het nu recht of slecht is."

Eerste lezing 7 (Sir. 14,17-19 ; 17,1-3.6b.8-10.23.29-30)

Lezing uit het boek 'Wijsheid van Jezus Sirach'.

Al wat leeft verslijt als een kleet
en reeds heel jong
weet de mens dat hij moet sterven.
Zoals een prachtige boom
zijn bladeren verliest
en weer andere krijgt,
zo gaat het met mensen van vlees en bloed: de ene sterft, de andere wordt
geboren.
Aan ieder werk van de mens komt een einde
en met het werk verdwijnt ook de maker.

De Heer heeft de mens
uit de aarde geschapen
en heeft hem tot haar doen terugkeren.
Hij schonk hun een aantal dagen
en een bepaalde tijd
en gaf hun macht over de dingen der aarde.
Hij heeft hen gemaakt naar zijn beeld
en hun een hart gegeven om lief te hebben.
De Heer heeft zijn oog in hun hart geplant,
om de mensen te laten zien
hoe groot zijn werken zijn.
Zo kunnen zij zijn grootheid verkondigen
en zijn heilige Naam prijzen.
Uiteindelijk zal de Heer opstaan
en ieder mens geven naar zijn verdienste.
Voor een mens is niet alles bereikbaar,
omdat elk mensenkind sterfelijk is.
Maak de barmhartigheid van God is eeuwig
en zijn goedheid onuitputtelijk.

Eerste lezing 8 (Sir. 18, 1-5.7.9-13a)

Lezing uit het boek 'Wijsheid van Jezus Sirach'.

God die tot in eeuwigheid leeft,
heeft het heelal geschapen.
Alleen de Heer wordt rechtvaardig bevonden.
Niemand heeft Hij in staat gesteld
zijn grote daden te doorgronden.
Wie zal kunnen verhalen
hoe vaak Hij zijn barmhartigheid heeft getoond?
Als een mens is uitgedacht,
staat hij nog aan het begin.
En als hij ermee ophoudt,
ziet hij nog geen uitweg.
Voor een mensenleven is honderd jaar heel veel.
Toch zijn die paar jaren op de eeuwigheid
slechts een druppel water in de zee,
een korreltje zand op het strand.
Daarom heeft de Heer geduld met de mensen
en stort Hij over hen
zijn barmhartigheid uit.
Hij ziet en weet
dat het einde van de mens ellendig is.
Daarom biedt Hij rijkelijk verzoening.
De barmhartigheid van de mens
gaat uit naar zijn buurman,
maar de barmhartigheid van God
gaat uit naar al wat leeft.

Eerste lezing 9 (Wijsh. 3, 1-9)

Lezing uit het boek Wijsheid.

Het leven van de rechtvaardigen
is in Gods hand
en geen kwelling zal hen raken.
In de ogen van de mensen
schenen zij te sterven.
Hun heengaan werd als een ongeluk aangezien
en hun verwijdering uit ons midden als een ramp.
Maar zij zijn in vrede.
Alhoewel zij naar de mening van de mensen
met de dood geslagen werden,
is er voor hen toch volle hoop op onsterfelijkheid.
Nadat zij een kleine tuchting hebben ondergaan,
zullen zij grote weldaden ontvangen.
Want God heeft hen beproefd
en Hij heeft hen waardig bevonden
voor zijn Aanschijn te treden.
Als goud in het vuur heeft Hij hen beproefd
en hun leven als brandoffer aanvaard.
Op het ogenblik van het oordeel
zullen zij schitteren
als een lopend vuur in het stoppelveld.
En de Heer zal altijd over hen koning zijn.
Zij, die zich aan Hem hebben toevertrouwd,
zullen de waarheid vatten.
Zijn getrouwen zullen in liefde bij Hem blijven,
want goedheid en barmhartigheid
vallen zijn uitverkorenen ten deel.

Eerste lezing 10 (Wijsh. 4, 7-13.14b-15)

Lezing uit het boek Wijsheid.

De rechtvaardige zal rust vinden,
ook als sterft hij voor zijn tijd.
Want het aanzien van de ouderdom
bestaat niet in een lang leven
en wordt niet gemeten
naar het aantal jaren.
De ware achting bereikt men
door inzicht in Gods bedoeling
en door een voorbeeldig leven.
God ziet met liefde neer
op de rechtvaardige.
Daarom heeft Hij hem weggenomen
uit de kring van de zondaars.
Hij werd weggerukt
opdat geen kwaad hem zou bederven
en geen bedrog hem zou verleiden.
Want het kwaad met zijn betovering
verduistert het goede.
En het bedrog met zijn begeerte
verjaagt de waarheid.
In korte tijd tot rijpheid gekomen,
heeft de rechtvaardige
reeds de volheid van de jaren bereikt.
De mensen zien dat wel,
maar ze vatten het niet.
Zij konden niet begrijpen
dat de Heer zijn uitverkorenen
goedheid en barmhartigheid schenkt
en dat Hij waakt over zijn geliefden.

Eerste lezing 11 (Jes. 25, 6a.7-9)

Lezing uit de Profeet Jesaja.

In die dagen zal de almachtige Heer
op de berg Sion een feestmaal houden
voor alle volken.

Op die dag zal Hij het rouwkleed
vernietigen dat elk volk draagt
en het doodskleed
waar in elk mens wordt gehuld.

Want God de Heer
zal de dood voor altijd vernietigen
en de tranen van alle gezichten afwissen.
Hij zal de ellende en de vernedering
van zijn volk wegnemen.

Op die dag zal men zeggen.

"De Heer is werkelijk onze God.

Wij hebben onze hoop op Hem gesteld
en Hij heeft ons bevrijd.

Met recht en reden
hebben wij ons aan Hem toevertrouwd.
Laten wij juichen van vreugde
om de bevrijding
die de Heer ons bracht."

Eerste lezing 12 (Klaagl. 3,6-8.17-29.32)

Lezing uit de Klaagliederen van Jeremia.

In uiterste nood stortte de profeet Jeremia
zijn hart uit bij de Heer en zei:
"In duisternis laat de Heer mij wonen,
als dood voor altijd.
Ik zie geen uitweg, ik ben als in boeien geslagen.
Ook al roep en schreeuw ik om hulp,
Hij hoort mij niet.
Elk geluk is mij ontnomen,
ik weet niet meer, wat vreugde is.
Is er voor mij nog uitzicht
Kan ik nog hopen op de Heer?
Ik denk aan mijn eenzaamheid en mijn ellende.
Het vergiftigt mijn leven.
Steeds weer, moet ik eraan denken.
dan ben ik zo moedeloos.
Toch blijf ik hopen, want ik weet:
Het leven is een geschenk van de Heer.
Zijn liefde houdt nooit op
en zijn trouw is iedere morgen nieuw.
Ik behoor aan de Heer
in het diepst van mijn hart.
Daarom blijf ik op Hem hopen.
Goed is de Heer voor wie naar Hem uitziet,
voor wie Hem zoekt.
Goed is het in stilte te wachten
op de Heer en op zijn bevrijding.
Goed is het van jongsaf te leren
het leven te aanvaarden,
ook als men eenzaam en alleen
het gezicht richt naar de grond.
Blijf toch hopen op de Heer, ondanks alles.
Want wie droef is, troost Hij
en wie eenzaam is, schenkt Hij zijn grote liefde.

Eerste lezing 13 (Dan. 12, 1-3)

Lezing uit de Profeet Daniël.

In die dagen kreeg de profeet Daniël
door een visioen inzicht
in hetgeen ging gebeuren.
Het volgende werd hem meegedeeld:
Er zal een tijd van nood aanbreken,
zoals er nog nooit één is geweest
onder de volkeren.
Dan zal de aartsengel Michaël opstaan
om heel uw volk te beschermen.
Allen, die in het boek staan opgetekend
omdat ze trouw gebleven zijn aan de Heer,
zullen gered worden.
En velen, die ontslapen zijn,
zullen ontwaken.
sommigen om voor altijd te leven,
anderen om voor eeuwig gestraft te worden.
Dan zullen de wijzen stralen
als de glans van de zon.
En allen, die door woord en voorbeeld
de mensen tot gerechtigheid
hebben gebracht, zullen schitteren
als de sterren voor eeuwig en altijd.

Eerste lezing 14 (2 Makk. 12, 43-46)

Lezing uit het tweede Boek van Makkabeeën.

In die dagen hield
de edele legeraanvoerder, Judas
na de strijd
een geldinzameling onder de soldaten.
Hij zond dat geld naar Jeruzalem
om voor de zonden van de overledenen
een offer op te dragen.
De gedachte aan de verrijzenis
had hem tot deze mooie en edele daad aangezet.
Want, als hij niet geloofde
dat de gesneuvelden zouden verrijzen,
dan was het een nutteloze daad geweest
en had het geen zin
voor de doden te bidden.
Maar hij was bedacht
op de heerlijke beloning
die gereed ligt
voor allen die voor God ontzag hebben.
Daarom liet hij dit zoenoffer opdragen
om voor de overledenen
vergeving van hun zonden te bekomen.

Eerste lezing 15 (Hand. 10,34-36.42-43)

Lezing uit de Handelingen van de Apostelen.

In die dagen nam Petrus het woord
en sprak: "Nu zie ik duidelijk in
dat God geen onderscheid maakt
tussen Joden en heidenen.
Iedereen ? van welk volk ook ?
die ontzag heeft voor God
en het goede doet, is welkom bij Hem.
Aan het volk Israël heeft God
de blijde boodschap van vrede
laten brengen door Jezus Christus.
En deze is de Heer van àlle mensen.
Hij vroeg ons
dit nieuws aan het volk bekend te maken
en te zeggen
dat Hij door God is aangesteld
om rechter te zijn
over de levenden en de doden.
Alle profeten hebben het over 'Jezus
en zeggen dat ieder die in Hem gelooft
vergeving van zonden verkrijgt."

Eerste lezing 16 (Rom. 5, 5-11)

Lezing uit de brief van de apostel Paulus aan de christenen van Rome.

Broers en zusters,
Wij weten dat God ons liefheeft,
want Hij heeft ons
de heilige Geest gegeven.
Christus is voor ons gestorven
op het ogenblik,
dat door God werd vastgesteld.
Wij leefden toen alsof God niet bestond
en waren geheel hulpeloos.
Men zal niet gemakkelijk iemand vinden
die zijn leven wil geven
voor een goed mens.
Het kan toch wel zijn dat iemand
in een bepaald geval dit zou doen.
God daarentegen hield al van ons
toen wij nog in zonden leefden.
Daarom is Christus voor ons gestorven
en heeft Hij zijn bloed gegeven
op het kruis.
Zo staan wij
in een juiste verhouding tot God.
Vroeger waren wij vijanden van God
en verdienden wij eigenlijk zijn straf.
Maar omdat zijn Zoon
zijn leven heeft gegeven,
is die vijandschap voorbij.
Wij zijn vrienden van God geworden.
En dat is niet alleen waar voor later,
nu reeds kunnen wij God
vol vreugde loven en danken,
want onze Heer Jezus Christus
heeft ons met God verzoend.

Eerste lezing 17 (Rom. 5, 17-21)

Lezing uit de brief van de apostel Paulus aan de christenen van Rome.

Broers en zusters,

Door de schuld van één mens, Adam,
is de zonde in de wereld gekomen.
Dit had als gevolg dat de dood
het lot van elke mens is geworden.
Maar hoeveel méér is tot stand gebracht
door die andere mens: Jezus Christus!
Door zijn overvloedige liefde
is vrijspraak van zonden mogelijk geworden.
En wie die gave van Christus aanneemt,
zal met Hem leven en heersen.
Dit betekent het volgende:
de overtreding van die éne mens Adam
had de veroordeling van alle mensen tot gevolg.
De overvloedige liefde van die éne mens
Christus bracht vrijspraak en leven voor alle mensen.
Zoals de ongehoorzaamheid van Adam
allen tot zondaars maakte,
zo zullen allen door de gehoorzaamheid
van Christus gerechtvaardigd worden.
Toen later de wet van Mozes kwam,
werden de overtredingen talrijker.
Al werd de breuk met God door de zonde groot,
de goedheid van God werd nog veel groter.
De zonde bracht de dood,
maar de goedheid van God brengt eeuwig leven,
dank zij 'Jezus Christus onze Heer.

Eerste lezing 18 (Rom. 6, 3-4.8-11)

Lezing uit de brief van de apostel Paulus aan de christenen van Rome.

Broers en zusters,

Gij weet waarom ge gedoopt zijt.
Ge wilde helemaal van Christus zijn,
die voor ons gestorven en begraven is.
Welnu, door het doopsel
zijn we met Hem begraven,
daar wij ons zondig leven
hebben opgegeven.
En zoals 'Jezus
door de Vader uit de dood is opgewekt,
zo zijn wij door ons doopsel
tot nieuw leven gebracht.
Onze oude mens is met Jezus gekruisigd,
opdat wij als nieuwe mensen
mogen leven voor God en voor elkaar
Indien we dan met Christus gestorven zijn,
mogen wij geloven
dat ook wij met Hem zullen leven.
We weten immers dat Christus,
eenmaal verrezen, niet meer sterft.
de dood heeft geen macht meer over Hem.
Door zijn dood op het kruis
heeft Jezus de zonden vernietigd.
Daarom moet ook gij uzelf beschouwen
als dood voor de zonde
en levend voor God in Christus Jezus.

Eerste lezing 19 (Rom. 8, 14-23)

Lezing uit de brief van de apostel Paulus aan de christenen van Rome.

Broers en zusters,

Ik ben ervan overtuigd
dat het lijden van deze tijd
niet opweegt tegen de heerlijkheid
die ons te wachten staat.
De hele schepping ziet vol verwachting uit
naar de dag waarop God
zijn heerlijkheid zal tonen aan zijn kinderen.
Want de schepping is onderworpen
aan een zinloos bestaan.
Niet uit zichzelf, maar omdat God
haar daaraan onderworpen heeft.
Maar toch is er hoop !
Want ook de schepping,
die nu gedoemd is om te vergaan,
zal bevrijd worden en mogen delen
in de vrijheid van de kinderen Gods.
Wij weten dat de hele schepping zucht en kreunt,
zoals een vrouw tijdens haar bevalling.
En met ons, mensen, is het al niet beter gesteld.
Ook wij zuchten onder ons lot,
- hoewel wij door de gave van de heilige Geest -
reeds nieuwe mensen zijn geworden.
Wij hunkeren ernaar dat ons lichaam
zal verlost worden van ziekte en dood.

Eerste lezing 20 (Rom. 8, 31b-35.37-39)

Lezing uit de brief van de apostel Paulus aan de christenen van Rome.

Broers en zusters,

Als God aan onze kant staat,
wie zal dan tegen ons zijn?
God heeft zijn eigen Zoon niet ontzien,
toen Die stierf op het kruis om ons te redden.
Als God zijn Zoon heeft gegeven,
zal Hij ons dan niet al het andere schenken?
Nu God ons heeft uitverkoren,
zal Hij ons dan aanklagen?
Neen, want Hij spreekt ons vrij van schuld
en rechtvaardigt ons.
Wie zal ons veroordelen? Jezus Christus?
Neen, want Hij is voor ons gestorven
en ten leven gewekt om
? gezeten aan Gods rechterhand -
voor ons ten beste te spreken.
Wie of wat kan ons scheiden van Christus,
die ons liefheeft?
Tegenslag of ellende, vervolging,
honger of armoede, levensgevaar of gewelddadige dood?
Al die bedreigingen komen wij te boven
omdat God ons liefheeft.
Hij laat ons niet in de steek.
Ik ben ervan overtuigd
dat niets ons kan scheiden van God,
die ons liefheeft.
Dood of leven, licht of duisternis,
heden of toekomst macht of kracht.
Geen van allen is in staat
ons te scheiden van de liefde Gods,
die ons is gegeven in Christus Jezus onze Heer.

Eerste lezing 21 (Rom. 14, 7-12)

Lezing uit de brief van de apostel Paulus aan de christenen van Rome.

Broers en zusters,

Weest hiervan overtuigd:
Niemand van ons leeft voor zichzelf alleen,
en niemand van ons sterft voor zichzelf alleen.
Als wij leven,
dan leven we voor de Heer
(en voor elkander),
en als wij sterven,
dan sterven we voor de Heer.
Of wij nu leven of sterven,
wij zijn altijd van de Heer.
Want Christus is gestorven
en weer opgestaan ten leven
om Heer te zijn
over levenden en doden.

Eerste lezing 22 (1 Kor. 13,1-10.12-13)

Lezing uit de eerste brief van de apostel Paulus aan de christenen van Korinte.

Al spreek ik met tongen van engelen en mensen,
maar liefde heb ik niet: ik ben slechts schallend koper,
een rinkelende tamboerijn.
Al ben ik een profeet, ziende het onzienlijke,
in alles ingewijd;
en is mijn liefde zo groot dat ik bergen verzet,
maar heb ik geen liefde - ik ben niets.
En geef ik alles weg,
en laat ik mij martelen als het moet,
heb ik geen liefde, het dient mij tot niets.
Liefde is ruimte geven, tijd laten, goedheid en geduld.
Liefde is niet kleinzielig, jaloers, hebzuchtig.
Ze laat zich niet gelden, ze is niet ijdel of hoogmoedig,
ze doet niets voor het oog van de mensen.
Wie liefheeft is niet belust op zichzelf.
Liefde wordt niet verbitterd, liefde vindt niets onvergeeflijk.
Onrecht maakt haar niet gelukkig.
Liefde houdt stand tegen alles:
telkens weer gelooft zij, alles verdraagt zij,
altijd opnieuw vol hoop. Nooit bezwijkt de liefde.
Woorden van profeten verdwijnen,
aan taal en kennis komt een einde.
Ach, al wat wij weten is stukwerk.
en onze diepste dromen zijn zo vluchtig.
Maar als het oneindige aanbreekt,
houdt al het eindige op.
Nu nog zien wij spiegelbeelden, onduidelijk,
eenmaal staan wij oog in oog met God.
Nu weet ik nog niet de helft, ooit, eenmaal,
zal ik alles weten zoals Hij alles weet van mij.
Geloof, hoop en liefde zullen blijven,
alle drie, maar de grootste is de liefde.

Eerste lezing 23 (1 Kor. 15,20-26.28b)

Lezing uit de eerste brief van de apostel Paulus aan de christenen van Korinte.

Broers en zusters,

Christus is verrezen uit de dood
als eerste van velen die ontslapen zijn.
Door een mens kwam de dood in de wereld,
zo komt ook door een mens
de opstanding uit de dood.
In navolging van Adam
moeten alle mensen sterven.
in navolging van Christus
zullen allen ook herleven.
Maar ieder op zijn beurt.
Als eerste en voornaamste: Christus,
vervolgens bij zijn komst
allen die in Christus geloven.
Daarna komt het einde.
Maar Christus zal zolang koning zijn
tot Hij al de vijanden van zijn rijk
heeft vernietigd.
En de laatste vijand, die vernietigd wordt,
is de dood.
Dan zal Hij het koningschap
aan God de Vader overdragen.
Zo zal God alles in allen zijn.

Eerste lezing 24 (1 Kor. 15, 12-20.23b)

Lezing uit de eerste brief van de apostel Paulus aan de christenen van Korinte.

Broers en zusters,

Als de Blijde Boodschap van Jezus Christus nu juist inhoudt dat Jezus uit de dood is opgewekt, hoe kunnen sommigen van u dan beweren dat er geen opstanding uit de dood is?

Als er geen opstanding is, dan is ook Christus niet verrezen.

En als Christus niet verrezen is, dan is onze boodschap waardeloos en uw geloof zonder betekenis.

Sterker nog: dan blijkt zelfs dat we over God een vals getuigenis hebben afgelegd.

Voor u zou het dan geen verschil uitmaken of ge gelooft of niet.

Dan is er voor niemand redding meer, noch vergeving van zonden.

Dan gaan ook al die mensen verloren, die al gestorven zijn in het geloof in Christus.

Als wij alleen voor dit leven iets van Christus verwachten, dan zijn we meer te beklagen dan wie ook.

Maar zo is het niet!

Christus is wél opgewekt uit de dood, als eerste van hen die ontslapen zijn.

En wanneer Hij terugkomt, zal Hij alle mensen, die bij Hem horen, doen herleven.

Eerste lezing 25 (1 Kor. 15, 51-58)

Lezing uit de eerste brief van de apostel Paulus aan de christenen van Korinte.

Broers en zusters,

Ik deel u een geheim mee:
wij zullen niet allen sterven,
maar wel van gedaante veranderen -
opeens, in een oogwenk.
Als de laatste trompet weerklinkt,
zullen de doden verrijzen
om eeuwig te leven
en wijzelf zullen ook
van gedaante veranderen.
Ons sterfelijk en vergankelijk lichaam
zal veranderen in een onsterfelijk
en onvergankelijk lichaam.
Dan zal het woord van de Schrift
in vervulling gaan:
De dood is vernietigd
en God heeft overwonnen!
Dood, waar is uw overwinning?
dood, waar is uw macht?
De macht van de dood is de zonde
en die wordt maar mogelijk door de wet.
Maar onze overwinning op zonde en dood
danken wij aan God
door onze Heer Jezus Christus.
Daarom, geliefde broers en zusters,
houd u vast aan uw geloof in Jezus.
Zet u volledig in
voor het werk dat de Heer u opdraagt.
Gij weet toch dat uw inspanning
onder Zijn leiding niet vergeefs is.

Eerste lezing 26 (2 Kor. 4, 14-18 ; 5, 1.7-8a.9-10)

Lezing uit de tweede brief van de apostel Paulus aan de christenen van Korinte.

Broers en zusters,

Wij weten dat God, die de Heer Jezus
uit de dood heeft opgewekt,
ook ons ten leven zal wekken
om ons tot zich te voeren.
Wij geven daarom de moed niet op.
Al gaan wij ook uiterlijk gezien ten onder,
innerlijk worden wij van dag tot dag
een nieuwe mens.
Wij houden onze ogen gericht,
niet op het zichtbare,
maar op het onzichtbare.
Wat wij zien gaat voorbij,
de onzichtbare dingen duren eeuwig.
Wij weten immers.
als de tent, die onze aardse woning is,
wordt neergehaald,
heeft God voor ons een gebouw gereed
in de hemel
een onvergankelijk huis,
niet door mensenhanden gemaakt.
Wij leven in geloof. Wij zien God niet.
Maar wij houden goede moed.
Onze enige betrachting is Hem te behagen.
Allen moeten wij voor de rechterstoel
van Christus verschijnen.
Dan zal ieder het loon ontvangen
voor hetgeen hij in dit leven
heeft gedaan, goed of kwaad.

Eerste lezing 27 (Ef. 1, 3-7)

Lezing uit de tweede brief van de apostel Paulus aan de christenen van Efeze.

Broers en zusters,

Aan God, de Vader van Jezus Christus,
komt alle lof en eer toe.

Hij heeft ons vanuit de hemel
elke geestelijke zegen geschonken.

Al voordat Hij de wereld maakte,
heeft God ons in Christus uitgekozen
om heilig en zonder zonde te leven
voor zijn aangezicht.

In zijn liefde wilde God niets liever
dan ons als zijn kinderen aannemen,
opdat wij Hem zouden prijzen
voor zijn grote goedheid.

En Hij heeft ons door zijn geliefde Zoon
laten ervaren hoezeer Hij ons liefheeft.

Zijn Zoon Jezus heeft zijn leven,
zijn bloed gegeven,
om ons van zonden te verlossen
en onze misstappen te vergeven.

Eerste lezing 28 (Fil. 3,20-21 ; 4,1.7-9)

Lezing uit de brief van de apostel Paulus aan de christenen van Filippi.

Broers en zusters,

Ons vaderland is de hemel
en uit de hemel verwachten wij
Jezus Christus, onze Heer en Redder.
Hij zal ons armzalig lichaam vernieuwen
en het gelijkvormig maken
aan zijn verheerlijkt lichaam.
Hij kan dat, omdat Hij in staat is
alles te beheersen.
Daarom, mijn beminde broers en zusters,
naar wie ik zo verlang,
mijn vreugde en mijn kroon,
blijft vasthouden aan de Heer.
En de vrede van God,
die alle begrip te boven gaat,
zal uw harten en uw gedachten behoeden
in Christus Jezus.
Houd uw aandacht gericht op alles
wat waar en edel, rechtvaardig en zuiver
beminnelijk en eervol is.
Kortom, op alles wat deugdzaam is
en lof verdient.
Breng in praktijk wat ik u heb geleerd
en u heb doorgegeven in woord en daad.
Dan zal de God van vrede met u zijn.

Eerste lezing 29 (1 Tess. 4-13-14.17b-18 ; 5,14b-15.16-18.23-24)

Lezing uit de eerste brief van de apostel Paulus aan de christenen van Tessalonica.

Broers en zusters,

wij willen u niet in onwetendheid laten
over het lot van hen die gestorven zijn.
Gij moogt niet bedroefd zijn zoals de ongelovigen,
mensen die geen hoop hebben.
Wij geloven immers dat Jezus
gestorven is en verrezen.
Zo zal God allen,
die in Jezus zijn ontslapen,
eeuwig leven geven, samen met Christus.
En dit kunnen wij u zeggen
op het woord van de Heer:
wij die nu nog in leven zijn,
zullen in geen geval
de afgestorvenen vóórgaan.
Want als de Heer komt zullen allen,
doden en levenden, de Heer tegemoet treden.
Zo zullen wij voor altijd samen zijn bij de Heer.
Troost elkander dan met deze woorden.

Eerste lezing 30 (2 Tim. 2, 8-13)

Lezing uit de brief van de apostel Paulus aan de Timòteus.

Dierbare,

Vergeet dit nooit: Jezus Christus,
een nakomeling van koning David,
is opgestaan uit de dood.
Dat is de inhoud van de blijde boodschap
die ik u verkondigd heb.
Daarvoor heb ik vele moeilijkheden doorstaan
en zit ik nu als een misdadiger gevangen.
Maar het woord van God
laat zich niet gevangen zetten.
En ik wil dit alles graag verdragen
als ik daarmee de mensen,
die God heeft uitverkoren, kan helpen.
Ik verlang vurig
dat zij redding en eeuwig geluk vinden
in Christus Jezus.
Terecht staat er geschreven:
Als wij met Christus gestorven zijn,
zullen wij ook met Hem leven.
Als wij Hèm verloochenen,
zal Hij ons verloochenen.
Als wij ontrouw zijn, blijft Hij trouw:
zichzelf verloochenen kan Hij niet.

Eerste lezing 31 (1 job. 3, 1-3)

Lezing uit eerste brief van de apostel Johannes.

Vrienden,

Het is haast onbegrijpelijk
dat God de Vader
zo 'n grote liefde voor ons heeft.
Wij worden kinderen van God genoemd
en wij zijn het ook!
De andere mensen, de ongelovigen,
begrijpen daar niets van,
omdat zij God niet kennen.
Vrienden,
nu reeds zijn wij kinderen van God
en wat wij zullen zijn,
weten we nog niet.
Maar wij weten wél
dat wij eens op God zullen gelijken
omdat wij Hem zien zoals Hij is.
Wie zulk een geluk van God verwacht
houdt zich vrij
van iedere vorm van kwaad,
zoals ook Christus heeft gedaan.

Eerste lezing 32 (1 job. 3, 14-16.18-24a)

Lezing uit eerste brief van de apostel Johannes.

Vrienden,
Wij zijn overgegaan
van de dood naar het leven.
Wij weten het
omdat wij onze medemensen liefhebben.
De mens zonder liefde
is nog in het gebied van de dood
en heeft het eeuwig leven niet in zich.
En wat liefde is,
hebben wij geleerd van Christus:
Hij heeft zijn leven voor ons gegeven.
Dus zijn ook wij verplicht
ons leven te geven voor onze medemensen.
Vrienden,
Wij moeten niet liefhebben met grote woorden.
Aan onze daden moet men kunnen zien
dat we de mensen echt liefhebben.
Als we zo leven, weten we met zekerheid
dat we thuishoren bij God.
En ook al weet ons hart heel goed
dat wij verkeerd doen,
toch mogen wij met een gerust hart voor God staan.
Voor Hem hoeven we niet bang te zijn,
want God is groter dan ons hart en Hij weet alles.
Wij mogen dus zonder vrees
en in alle openheid omgaan met God.
We krijgen van Hem wat we vragen
omdat we doen wat God graag heeft.
En God vraagt van ons
dat we geloven in zijn Zoon, Jezus Christus,
en dat we elkaar liefhebben
zoals Jezus het ons heeft opgedragen.
Dan woont God in ons.

Eerste lezing 33 (Apok. 7,9-10.15-17)

Lezing uit de openbaring van de apostel Johannes.

Ik, Johannes, had een visioen.
Ik zag de troon van God
door een deur in de hemel die openstond.
Daarna zag ik ineens een geweldige menigte,
die niemand tellen kon
uit alle rassen en stammen
en volken en talen.
Zij stonden voor de troon van God.
Gekleed in witte gewaden
en met palmtakken in de hand,
riepen zij luid.
"Dank voor onze redding,
aan onze God die op de troon zit
en aan Christus,
het Lam dat onze zonden draagt."
Daarom staan zij voor de troon van God
en dienen Hem dag en nacht in zijn tempel.
God zal bij hen wonen.
Nooit meer zullen zij
honger of dorst lijden.
En de hitte van de zon zal hen niet deren.
Christus zal hun herder zijn.
Hij brengt hen
naar de waterbronnen van het leven
en God zal alle tranen
van hun ogen afwissen.

Eerste lezing 34 (Apok. 14, 6-7.13)

Lezing uit de openbaring van de apostel Johannes.

Ik, Johannes, had een visioen.
Ik zag een engel die aan iedereen op aarde
een blijvende boodschap bracht.
Het was groot en goed nieuws,
bestemd voor alle rassen en stammen
en volken en talen.
Hij riep met een geweldige stem:
" Heb ontzag voor God
en bewijs Hem eer.
Want het uur van het oordeel
is aangebroken.
Buig u voor Hem
die hemel en aarde gemaakt heeft
en aanbid zijn heilige Naam."
Toen hoorde ik
een andere stem uit de hemel die zei:
"Schrijf op:
Gelukkig zijn de doden
die sterven in geloof in Christus.
Zij zullen rust vinden na hun zwoegen
en de beloning ontvangen
voor het goede dat zij gedaan hebben.
De Geest getuigt dat het zo
en niet anders zal zijn."

Eerste lezing 35 (Apok. 20, 11a.12-13.15)

Lezing uit de openbaring van de apostel Johannes.

Ik, Johannes, had een visioen.
Ik zag de Allerhoogste,
gezet op een witte troon
en de doden - groot en klein -
staande voor de troon.
Toen werden de boeken geopend,
ook het levensboek.
En de doden werden geoordeeld
naar hun daden zoals die
in de boeken beschreven stonden.
De doden kwamen van overal vandaan
- uit de zee, het graf en het dodenrijk ?
en ze werden allen geoordeeld
naar hun daden.
En ieder wiens naam
niet stond in het levensboek,
werd in het vuur geworpen.

Eerste lezing 36 (Apok. 21, 1-5a)

Lezing uit de openbaring van de apostel Johannes.

Ik, Johannes, had een visioen.
Ik zag een nieuwe hemel en een nieuwe aarde.
De eerste hemel en de eerste aarde
waren verdwenen
en het kwaad bestond niet meer.
En ik zag de heilige stad,
het nieuwe Jeruzalem,
van God uit de hemel neerdalen.
Zij zag er schitterend uit, zoals
een bruid verschijnt voor haar man.
Toen hoorde ik een machtige stem,
die riep van de troon:
"God heeft zijn tent
onder de mensen opgeslagen.
Hij zal bij hen wonen.
Zij zullen zijn volk zijn
en Hij zal hun God zijn.
Hij zal alle tranen van hun ogen afwissen
en de dood zal er niet meer zijn.
Geen rouw, geen geweene,
geen smart zal er zijn,
want al het oude is voorbij."
En Hij, die op de troon was gezeten,
sprak: "Zie, Ik maak alles nieuw.!"

Profane lezingen bij uitvaart

Afscheid

M.van den Berg

Profane tekst 16

Jij bent onvergetelijk geworden
in mijn leven.
Jij zult altijd in mijn gedachten zijn.
Ik zal nog van je dromen
en je stem nog horen.
Ik kan niet begrijpen dat jij weg bent,
voorgoed.

Jij bent onvergetelijk geworden
in mijn leven.
Jij zult altijd met mij meegaan
op de levensweg.
Ik zal heimwee naar je hebben.
Ik had je langer willen vasthouden.
Ik had je nog zoveel willen vragen.

Jij blijft een litteken
in mijn bestaan.
Jij blijft een teken
van liefde in mijn leven.
Aan jou zal ik mij optrekken.
Jou gedenkend zal ik groeien
en krachtig worden.
Ik zal vol levensmoed verder gaan.
Jij onzichtbaar bij mij.

Afscheid nemen
naar een tekst van Ward Bruyninckx
Profane tekst 6

Afscheid nemen is met zachte vingers
wat voorbij is dichtdoen
en verpakken in goede gedachten van herinnering.

Het is verwijlen bij een brok leven
en stilstaan bij de grote momenten
van pijn en vreugde.

Afscheid nemen is met dankbare handen
weemoedig meedragen
al wat waardevol is
om het niet te vergeten.

Het is moeizaam de draden losmaken
en uit het web van de belevenissen loskomen.
Het is achterlaten met de zekerheid
dat de herinnering aan al het goede
je voor altijd dierbaar zal blijven.

Leven is vanaf zijn geboorte
voortdurend afscheid nemen,
loshaken om voort te gaan,
zichzelf verliezen om zichzelf te vinden,
het risico nemen van de graankorrel
om vruchten voort te brengen.

Afscheid nemen is het moeilijkste in het leven:
men leert het nooit.
Gelovigen nemen nooit afscheid van Het Leven.

Als het grote moment voorbij is
Profane tekst 7

Als het grote moment voorbij is,
als de ogen gesloten zijn,
als de stilte van de dood ingetreden is,
zijn er geen woorden te vinden voor wat je beleeft.
Misschien kun je alleen maar huilen,
misschien sta je er als verlamd bij met pijn in je hart.
Soms zegt men: Ieder is vervangbaar.
Dat geldt allicht als je alleen aan een materiële taak denkt
die door een ander vervuld kan worden.
Maar dit is flagrant tegen de waarheid
als het om de relatie gaat
die je met een dierbaar wezen verbindt.
Die kan niet vervangen worden. Door niemand, nooit.
Misschien daalt er vrede in je hart
en overheerst dankbaarheid je smart
omdat deze mens die je zo lief was
en die je leven getekend heeft door liefde,
je al die voorbije jaren en dagen en uren gegeven was.
Misschien vouwen je handen zich tot een gebed
en vertrouw je deze mens in dit uur van zijn bestaan
toe aan de levende God.
Misschien is je hele wezen pijn
en weet je niet hoe je zulke smart dragen kunt.
Misschien komt in u ook deze gedachte op:
mijn liefde voor deze gestorven mens
is niet een liefde van herinnering
maar een liefde in verwachting.
Als God barmhartig is
dan weet ik dat deze mens thuisgekomen is.
Wie liefheeft komt bij God terecht.
Geloven in de God van Jezus
is geloven in de persoonlijke roeping
van elke mens tot eeuwig leven
Bij Hem zullen wij elkaar weerzien.

Als je van iemand houdt
Dietrich Bonhöffer Profane tekst 8

Als je van iemand houdt en je bent van hem gescheiden,
kan niets de leegte van zijn afwezigheid vullen;
je moet dat niet proberen,
je moet eenvoudig aanvaarden en volharden.
Dat klinkt erg hard, maar het is ook een grote troost,
want zolang de leegte blijft,
blijf je daardoor met elkaar verbonden.

Het is fout te zeggen: God vult die leegte.
Hij vult haar helemaal niet, integendeel.
Hij houdt die leegte leeg en helpt ons zo
de vroegere gemeenschap met elkaar te bewaren,
zij het ook in pijn.
Hoe mooier en rijker de herinnering,
des te moeilijker is de scheiding.
Maar dankbaarheid verandert de pijn der herinnering
in stille vreugde.
De mooie dingen van vroeger zijn geen doorn in het vlees,
maar een kostbaar geschenk dat je meedraagt.
Je moet zorgen dat je niet in je herinneringen blijft graven
en je erin verliest.
Een kostbaar geschenk bekijk je niet aldoor,
maar alleen op bijzondere ogenblikken.
Buiten die ogenblikken is het een verborgen schat,
een veilig bezit.
Dan wordt het verleden
een blijvende bron van vreugde en kracht.

Gestorven zijn is leven...

Ward Bruyninckx

Profane tekst 9

Gestorven zijn is leven bij de genade van God
is er doorgehaald worden zoals Jezus
en leven van tijd in eeuwigheid
is aanwezig blijven zoals God aanwezig is,
mysterie-vol
niet aan tijd of plaats gebonden
maar werkelijk vereend in geest en onovergankelijk geluk.

Gelovig sterven is afscheid nemen van de tijd,
niet van het leven,
is zichzelf blijven zoals men geworden is,
is het ene mysterie verlaten om het andere in te gaan,
is op het woord van Jezus
de hoop verwisselen voor de zekerheid dat God liefde is...

Gij die weet
Huub Oosterhuis
Profane tekst 10

God,
Gij die weet wat in mensen omgaat aan hoop en twijfel,
domheid, drift, plezier, onzekerheid.

Gij die ons denken peilt en ieder woord naar waarheid schat
en wat onzegbaar is onmiddellijk verstaat.

Gij toetst ons hart en Gij zijt groter dan ons hart.
Op elk van ons houdt Gij uw oog gericht.
En niemand is er of hij heeft een naam bij U.

En niemand valt of hij valt in uw handen,
en niemand leeft of hij leeft naar U toe.

Soms herinneren wij ons een naam, Jezus van Nazareth.
Hij was zoals wij zouden willen zijn: een mens van God,
een vriend, een licht, een herder,
die niet ten eigen bate heeft geleefd,
en niet vergeefs, onvruchtbaar, is gestorven.

Als Gij Hem hebt gered van de dood, God,
als Hij, dood en begraven, toch leeft bij U,
red dan ook ons en hou ons in leven.
Haal ook ons door de dood heen, nu.
En maak ons nieuw,
want waarom Hij wel, en wij niet -
wij zijn toch ook mensen.

Het echtpaar
Toon Hermans
Profane tekst 15

Ze zijn in de zeventig en als ik ze zo naast elkaar zie zitten,
is hun 'tweeheid' een 'eenheid' geworden.
Op het oog nog wel afzonderlijke gestalten,
maar dat is gezichtsbedrog,
geestelijk zijn ze 'overgegaan in elkaar.'

Dat is eigenlijk iets voor nà dit leven,
voor dààr waar alles één is en volmaakt,
en waar door die 'volmaaktheid'
de eigenheid (het verschil) ophoudt.

Zij hebben dat nù al.
Zij staan al op de hoogste trap.
Haar ogen zijn zijn ogen.
Zijn hart het hare.
Hoe zij naar hem kijkt, zo van opzij,
glimlachend,
vraag en antwoord tegelijk,
en hoe hij terwijl hij vóór zich uitkijkt
met de pijp in de palm van de hand,
hoe hij haar glimlach voelt
en die glimlach met haar meespeelt tot één accoord.
Als hun handen zwijgend in elkaar liggen
weet je nauwelijks nog van wie ze zijn.

Laat je niet wijs maken
dat één en één twee is.
Als het goed is,
is het één.

Het heimwee naar het verloren paradijs
Phil Bosmans
Profane tekst 11

Het heimwee naar het verloren paradijs
is de mens in het hart geschreven.

Mensen zijn grote kinderen
hun leven lang op zoek naar wat warmte,
naar liefde en een beetje geluk.
Op zoek naar een haven, een thuis.
Op zoek naar iemand, die van hen houdt,
bij wie zij zich veilig voelen.
Iemand die hen kan herbergen.
Mensen zoeken een wezen
waarbij ze geborgen zijn.
Mensen zoeken hun leven lang,
langs vele wegen,
langs omwegen en kronkelwegen,
naar een vaste haven, een thuishaven,
een tafel, brood en wat wijn,
een hart en zachte handen,
een stille aanwezige die blijft,
ook als er geen woorden meer zijn.

Maar het leven leert, dat mensen voor mensen
slechts tussenhavens zijn,
tijdelijke aanlegplaatsen, hoe zalig ook;
mensen zoeken bewust of onbewust
de bedoeling van de grote stroom
die voert naar de definitieve haven
waar ze voor altijd geborgen zijn.
De haven vol licht en liefde
die ik God noem.

Je bent niet dood
Uit: 'Gouddraad uit vlas' van Nel Benschop
Profane tekst 5

Je bent niet dood.
De Heer heeft je geroepen
bij Hem te wonen in zijn glanzend huis.
Je hoeft geen rust en vrede meer te zoeken,
je hebt ze nu,
want je bent veilig thuis.

Je bent niet dood.
Je mag voor eeuwig leven.
Je bent verlost van onvolkomenheid,
van pijn en van verdriet.
God zal je geven een onbegrensd geluk
in onbegrensde tijd.

Je bent niet dood.
Maar ach, ik zal je missen,
zoals een mens de meest-geliefde mist.
De jaren van geluk zijn niet meer uit te wissen.
En ik geloof: God heeft zich niet vergist.

Leven is..

Profane tekst 13

Leven is:

proberen er iets aan te doen, je steentje bijdragen,
hier en nu, in het gewone leven van elke dag.

Blijven vertrouwen dat alles goed en zinvol is,
omdat we gewoonweg zonder vertrouwen niet kunnen leven.

Leven is:

het niet alleen aan God overlaten, maar zelf er iets aan doen:

je toevertrouwde taak vervullen,

zorg dragen voor elkaar,

omdat ieder mens op de levensweg
andere mensen nodig heeft.

Het ligt niet altijd in het spectaculaire of het speciale,

het is veel meer het gewone

en het dag dagelijkse goed doen.

Leven is:

soms van die momenten hebben waar je aanvoelt

dat je het zelf niet in handen hebt,

maar dan ook doodgewone momenten,

waar je doet wat je kan, niet meer, niet minder.

Leven is:

geven en krijgen,

dankbaar zijn om wat men gekregen heeft,

je verantwoordelijk voelen voor wat je te geven hebt,

gave en opgave.

Leven is:

zelfs het leven kunnen loslaten

omdat we uiteindelijk leven in het voetspoor van Jezus;

leven is vanuit dat geloof verder leven...

omdat wij geloven dat alles bij Hem begint en eindigt,

ook al begrijpen we het uiteindelijk niet allemaal.

Liefde kent geen einde

Liefde kent geen einde,
de dood stelt niets voor.
Ik ben enkel naar een andere plaats vertrokken.
Ik blijf ik, jij blijft jij.
We blijven wat we steeds voor mekaar waren.
Noem me bij de naam
die je me altijd gaf.
Praat met me zoals je altijd deed,
op dezelfde manier.
Ga niet plechtig doen of droef doen,
blijf lachen met wat ons samen
aan het lachen bracht.
Bid, lach, denk aan mij,
bid voor mij.
Laat mijn naam thuis weerklinken
zoals hij steeds geklonken heeft,
zonder enige nadruk,
zonder enkele schaduw.
Het leven betekent
nog steeds evenveel als toen.
Het blijft wat het altijd is geweest,
de draad is niet gebroken.
Waarom zou ik uit je gedachten zijn,
enkel omdat je me niet meer ziet?
Ik wacht op je, ik ben niet ver,
net aan de andere kant van de weg.

Zie je, alles is goed.

Liefhebben is zeggen : jij sterft nooit !
Profane tekst 12

Elk mens hunkert naar liefde en geborgenheid.
Vanaf zijn eerste levensdag
tot op de dag dat hij de wereld verlaat.
Zonder liefde kan een mens niet leven...

Als iemand sterft, die ons lief is geworden,
dan zeggen wij met heel ons wezen:
het kan niet zijn dat de liefde en de trouw
van deze mens zo maar tot stof en as vergaan.

De liefde aanvaardt de dood niet,
daarom zeggen wij ook dat de liefde UIT GOD is.
Terecht kan men zeggen:
iemand liefhebben is hem zeggen:
JIJ, JIJ STERFT NOOIT!

De liefde is geen bedrog,
we proeven erin de onsterfelijkheid.

Ook profeten hebben vragen bij lijden en dood
Profane tekst 14

Ook profeten, mensen die een oersterk geloof hadden,
hebben vragen en angsten bij lijden en dood.
In een psalm spreekt de profeet hierover zijn hart uit.

Mijn roepen klinkt op tot de Heer.
Ik roep tot Hem: Hij moet mij horen!
Ik zit in angst en zoek naar de Heer.
Mijn nacht is één rusteloos zoeken naar God,
ik kan geen woord van troost meer horen.
Als ik terugdenk aan God, dan zucht ik,
al mijn denken maakt mij rusteloos.
Gij laat mij geen oog meer dichtdoen,
ontredderd vind ik geen woorden meer.

Ik denk terug aan vroegere dagen,
ik roep mij de tijd van weleer te binnen.
Het verleden klinkt na in mijn gedachten,
maar al mijn denken blijft één grote vraag:

"Zou God een mens verlaten?
Is het voorgoed gedaan met zijn liefde,
blijft er van zijn trouw niets meer over?
Heeft de Heer dan zijn goedheid vergeten
en laat Hij mij nu alleen?..."

Sterven is moederziel alleen de nacht ingaan

Phil Bosmans

Profane tekst 1

Sterven is moederziel alleen de nacht ingaan.

Sterven is vreemd en angstaanjagend

als je blindweg

een land binnengaat waar je nooit aan gedacht hebt

en nooit van gedroomd,

als je met duizend banden gebonden ligt

aan een stukje aarde, dat voorbijgaat

en dat vele namen draagt.

Als je sterft verandert alles,

de hele wereld,

alles waaraan je je een leven lang hebt vastgehouden.

Sterven wordt aanvaardbaar en draaglijker

als je hebt leren loslaten,

als je je innerlijk hebt opengesteld

voor het mysterie dat je wacht na de dood.

Als je kunt geloven dat er een God is die van je houdt,

niet alleen als je leeft

maar meer nog als je doodgaat,

dan wordt sterven als een kind

thuiskomen bij de Vader

in een land waar alles goed is

en waar het leven pas voorgoed begint

in een eeuwig nu.

Verrijzen
Profane tekst 4

Verrijzen is :
altijd weer opnieuw bouwen aan je leven
met de stenen van je stoutste dromen
en met de stenen van je bitterste en felste pijn.
En altijd weer opnieuw geloven dat het kan
de stenen van je dromen en van je pijn
bijeem te voegen
tot een huis van liefde voor wie eenzaam is.

Verrijzen is :
altijd opnieuw op weg gaan
met de zekerheid
vlak om de hoek het wonder te ontmoeten
in een glimlach of een traan
in een handdruk of een vloek.
En altijd opnieuw geloven dat het kan
geluk en pijn bijeen te voegen
tot een vuur van ware, eeuwige geborgenheid.

Verrijzen is :
altijd weer opnieuw aanvaarden
door de diepste nacht te gaan
en zaad te zijn dat sterven moet
en graan te zijn dat pletten moet.
En altijd weer opnieuw geloven dat het zeker is
dat in de diepste diepte licht,
en aan de verste einder leven wacht.

Wat is het dat een mens tot mens maakt
Profane tekst 2

Wat is het dat een mens tot mens maakt ?
Niet zijn rijkdom, niet zijn macht,
zijn functie of titel.

Wat een mens tot mens maakt
is wel zijn eenvoud, goedheid en liefde,
zijn rechtschapenheid en eerlijkheid naar geest en hart.

Wie daarin dwars door alles heen trouw is,
noemen we een goddelijk mens
een mens van mijn hart ...

Iemand die mensen niet vastprijkt op schema's,
klassementen, vooroordelen of fouten.

Iemand die mensen telkens uitnodigt
zelf een taak op te nemen
en daarin trouw te zijn.

Iemand die zich niet naar de hand laat zetten
door machtigen en rijken.

Iemand die weet dat God dat zo wil
en daarin trouw blijft,
ook als iedereen op de vlucht slaat.

Zo iemand geef je een naam,
niet met de lippen, maar met het hart.

Wie God eenmaal heeft ontmoet.

Profane tekst 3

Enkele jaren voor zijn dood
schreef de schrijver Han Fortmann het volgende:

Wie God eenmaal heeft ontmoet,
vindt de vraag naar het hiernamaals niet interessant meer.
Wie geleerd heeft in het Hoge Licht te leven
is niet meer gekweld door het probleem
of het Licht er ook morgen nog zal zijn.

In het hoofd van een kind
dat leeft onder de goede zorgen van zijn moeder,
komt het niet op te vragen
of zijn moeder ook morgen voor hem zal zorgen..

Er zijn vragen die niet gesteld worden,
omdat er geen behoefte aan is.
Hoe meer wij leven in het Licht en de Liefde van God,
hoe meer de vragen over het hiernamaals verdwijnen.
God is er immers en zal er altijd voor ons zijn.
Zijn liefde is trouw....gisteren vandaag, morgen, ja altijd.

Zo begint de eeuwigheid...

Profane tekst 17

Zo begint de eeuwigheid...

Daar is geen land meer en geen zee,
geen uren en geen dagen.

Daar is geen vrouw meer, geen man,
geen rijkdom en geen stand.

Daar is geen klank meer, geen lied van onze aarde,
geen boodschap, geen nieuws
of geen mengelmoes van talen...

Daar is geen wanhoop meer, geen pijn, geen verdriet,
daar...is de mens ontdaan van alle aardse dingen,
van wat hij meedroeg op zijn weg
aan pijn en aan ontgoocheling.

Daar is hij eindelijk bevrijd van elke schijn en elke buitenkant.
Daar is hij weer zoals hij was in Gods gedachten:
een kind van Hem, niets meer.

De hemel is geen land, geen zee: God is een Haven.
Want elke drang in ons, elk verlangen, elke hunkering
komt daar tot rust en wordt opgenomen in Gods tederheid.

De hemel zou geen hemel zijn
als wij reeds wisten 'wat en hoe' hij is.
De hemel is wat huiver en wat hoop
voor elke kleine mens die in het duister van de dood
verdwijnt maar plots herleeft, her-ademt,
omdat Hij er is, naar wie hij altijd heeft gezocht.

Nu zijn we nog op weg en tasten in de mist,
we kunnen enkel in de nacht een licht ontsteken,
een stukje liefde weven in die korte tijd die ons gegeven is,
en... daar begint de eeuwigheid.

Voorbede bij uitvaart

Voorbede 1

Voor onze dierbare overledene .....
dat zijn/haar leven, zijn/haar vreugde en lijden,
zijn/haar zwakheid en vertrouwen,
aanvaard mogen worden door de Heer.

Voor hen, die door dit sterven worden beproefd,
familieleden, vrienden en kennissen,
dat God hen mag troosten en opbeuren
door zijn aanwezigheid.

Voor ons allen die hier aanwezig zijn om te bidden,
dat wij elkaar helpen het lijden te dragen
door onze fijngevoeligheid en ons diep medeleven.

Voorbede 2

God, wij danken U voor het leven van .....
die ons zo dierbaar is en nu uit ons bestaan is heengegaan.
Wij danken U omdat Gij ons leven hebt verrijkt
door zijn/haar aanwezigheid
en wij van hem/haar mochten houden zoals hij/zij was.

Wij bidden U dat het goede
dat hij/zij onder ons heeft verricht niet verloren gaat
maar vrucht mag dragen in ons leven.
Dat wij hem/haar niet vergeten maar levend houden
in onze zorg voor wat ook hem/haar dierbaar was.

Wij bidden U voor hen van wie hij/zij het meeste hield:
Geef dat zij in deze moeilijke dagen
de kracht vinden om toekomst te blijven zien.
Dat zij niet ten onder gaan in droefheid,
maar uit hun geloof in de verrijzenis van Jezus Christus
de moed putten om met toewijding voor elkaar verder te leven.

Voorbede 3

Wij willen bidden dat het leven van deze mens voor ons een uitnodiging blijft om het nooit op te geven: liefde op te bouwen, vrede waar te maken. Moge het goede dat zijn/haar leven tekende ook de band zijn van onze trouw aan elkaar.

Wij willen dankbaar zijn voor wie deze dagen troostvol met ons meeleeft. Wij willen ook dankbaar zijn voor de nabijheid van vrienden en burenen, die ons helpen door ons verdriet heen te komen.

Wij willen bidden en vragen om sterkte voor de familie. Wij willen ons leven opnieuw bekijken met ogen van geloof, en met stille zekerheid erkennen dat niets verloren gaat van wat met liefde in Gods hand wordt neergelegd.

Voorbede 4

In dankbaarheid voor het dienstbaar leven van .....,
bidden wij tot U God,
dat hij/zij mag opgenomen worden voor altijd
in het wondere mysterie van Uw liefde;
en dat wij - op onze beurt -
zijn/haar trouwe liefde verder dragen in het leven.

In dankbaarheid voor het trouwe geloof van .....
bidden wij tot U God,
dat hij/zij nu mag ervaren,
wat hij/zij tijdens zijn/haar leven heeft nagestreefd
en dat wij - op onze beurt -
dit geloof en deze trouw verder dragen doorheen ons leven.

In dankbaarheid voor de edelmoedige en onvoorwaardelijke inzet van .....
voor zovele mensen om haar heen,
bidden wij tot U God,
dat hij/zij nu mag delen in de vreugde van de verrijzenis;
en dat wij - op onze beurt -
de zorg voor onze medemensen liefdevol dragen.

In dankbaarheid
voor al de mensen, dichtbij en veraf
die het leven van ..... doorkruist hebben,
vooral voor .....,
bidden wij tot U God,
dat hij/zij in deze dagen uw nabijheid mogen ervaren
en dat wij - op onze beurt -
hen tot troost en sterkte zijn.

Voorbede 5

Broeders en zusters, midden in ons leven worden wij getroffen door de dood. Laat ons bij dit verlies bidden tot God, onze Vader, die ons bijstaat en vertroost in alle tegenspoed.

- voor ..... die zijn best heeft gedaan om een goed mens te zijn. Dat hij nu in Gods liefde mag geborgen zijn.

Laten wij bidden.

- voor ....., de kinderen, kleinkinderen, die het in dit uur niet gemakkelijk hebben, dat er veel mensen mogen zijn die hen willen steunen en met hen mee op weg willen gaan in deze moeilijke tijd. Laten wij bidden.

- voor alle mensen die iemand verloren hebben, dat zij mensen mogen ontmoeten die met hen op weg willen gaan. Laten wij bidden.

- bidden wij ook voor ..... die ..... in de dood zijn voorgegaan, dat ze samen met hem zullen delen in de eeuwig leven. Laten wij bidden.

- voor onszelf, die zoveel liefde kunnen geven maar het nog te weinig doen, dat wij ons leven afstemmen op elkaar in liefde en zorgzame aandacht. Laten wij bidden.

Goede God, die onze Vader zijt, niet voor de dood hebt Gij ons gemaakt, wel voor het leven.

Wij vragen U: geef dat Jan mag leven bij U, en dat wij allen groeien in geloof en hoop. Door Christus onze Heer.

Voorbede 6

Laten wij nu biddend voor God komen en Hem alles toevertrouwen wat in ons hart leeft.

Laten wij bidden voor .....,
van wie wij vandaag afscheid nemen.
Dat hij bij onze Hemelse Vader mag thuiskomen
en rust en vrede mag vinden in zijn Rijk.
Laten wij bidden

Laten wij bidden voor onszelf:
familie en vrienden die achterblijven.
Dat wij met dankbaarheid terugkijken
op het rijkgevulde leven van .....,
Dat wij steun en bemoediging mogen vinden bij elkaar
en bij God.
Laten wij bidden.

Bidden wij voor allen die in de laatste maanden een steun en bemoediging
hebben willen zijn voor ..... en de familie. Dat zij mensen mogen
blijven steunen en bemoedigen
en dat ook zij op onze steun en bemoediging
mogen rekenen als het moeilijk gaat.
Laten wij bidden.

Laten wij tenslotte ook bidden voor allen
die ..... reeds zijn voorgegaan
op de weg naar het eeuwige leven.
Dat ook zij mogen thuiskomen bij God.
Laten wij bidden.

**Barmhartige God,
Deze voorbeden en zovele intenties die hier niet zijn
uitgesproken leggen wij in uw handen.
Wij bidden u:
wil luisteren naar ons gebed,
wil voor ons een kracht en een steun zijn,
alle dagen van ons leven.
Amen.**

Voorbede 7

Laat ons stil worden en bidden tot God.
Hij hoort ons al van verre,
Hij verstaat wat niet gezegd kan worden.

Wij bidden voor bompa, weggevallen uit ons midden
maar opgevangen door God, zo geloven wij.
Dat Hij bompa koestert in Zijn hand,
dat hij hem aan Zijn hart drukt
en bewaart in eeuwige vrede. **Laat ons bidden.**

Wij bidden voor hen voor wie bompa een stuk van hun leven was :
voor zijn kinderen en kleinkinderen en achterkleinkind.
Dat er mensen om hen heen staan,
nu en telkens wanneer dat nodig is,
die hen tot steun en toeverlaat zijn. **Laat ons bidden**

Wij bidden voor onszelf
die geraakt zijn door het sterven van bompa
Dat wij, die nog mogen leven, de kracht vinden
het leven mooi te maken voor anderen en voor onszelf, **Laat ons bidden**

Wij bidden voor wie ziek zijn en geen verzorging hebben,
voor wie er alleen voor staan
en geen schouder hebben om op uit te huilen,
voor wie sterven moeten zonder iemand
die met hen meegaat tot de grens.
Dat wij schouder, reisgenoot mogen worden
en dat God hen in Zijn armen sluit. **Laat ons bidden.**

Want Gij toont uw almacht het meest
door ons ontfermend te sparen.
Laat ons allen eenmaal deelhebben
aan uw onvergankelijk geluk
tot in eeuwigheid. Amen.

Voorbede 8

Wij danken u God voor alle liefde en vriendschap die van ... is uitgegaan. Hij is een mens geworden om nooit te vergeten. Laat ons bidden.

Bidden wij voor ....., dat ze leert leven met de ongekende leegte, en gesteund wordt door haar kinderen, kleinkinderen, familie en vrienden. Laat ons bidden.

Voor alle zieke mensen die thuis en in het ziekenhuis verblijven, dat ze steun mogen krijgen van hun geliefden en voldoende moed houden om verder te gaan.

Laat ons bidden.

Slotgebed bij uitvaart

Slotgebed 1

Heer God, deze uitvaartviering
was ons allen een steun in deze moeilijke uren.
Wij danken U, en vragen dat wij,
die met ..... verbonden waren,
nu ook, omwille van zijn/haar dood
dieper met elkaar verbonden mogen zijn.
En mogen wij in die samenhang hier vandaan gaan,
en in alle vriendschap en vrede op aarde
de belofte herkennen
dat Gij ons in de dood getrouw zult zijn,
vandaag en alle dagen. Amen

Slotgebed 2

Ondoorgrondelijke God,
geef ons, die in U geloven,
nu wij afscheid nemen van .....
die ons zo dierbaar is,
de kracht om niet te blijven treuren
als mensen zonder hoop.

Laat ons steeds warm worden
bij de lieve gedachtenis aan hem/haar,
vol dankbaarheid
als voor een verborgen schat.

Geef ons weer ruimte om te leven
en laat zijn/haar goedheid
vruchtbaar zijn
in onze woorden en daden,
vandaag en altijd opnieuw. Amen.

Slotgebed 3

Goede God, elk van ons is een geschenk uit uw handen,
een unieke mens die vanuit zijn eigen gaven en talenten
de kans krijgt om liefde en goedheid uit te dragen in deze wereld.
Uw liefde reikt over de grenzen van de dood heen
en daarom herkennen wij U als onze God
in wie we geloven en die we eindeloos vertrouwen.
Want Gij God draagt ieder van ons in uw hart
Gij schrijft al onze namen met onuitwisbare inkt
in de palm van uw hand.
Wanneer onze mensenreis voltooid is
mogen we bij u tot rust komen
bevrijd van alle schijn en buitenkant
voor altijd geborgen in uw vrede zonder einde. Amen

Slotgebed 4

Heer onze God,
wij hebben bij mekaar
en bij U troost gevonden
in dit uur van pijn en verdriet.
Gij hebt ons gesterkt
met uw woord en uw brood.
Wij vragen U
geef ons de kracht
om samen verder te gaan
en zegen .....

die niet meer met ons meetrekt.
Geef dat wij ooit elkaar weerzien
wanneer ook onze aardse reis voltooid is.
Schenk ons vrede en alle goeds
niet enkel vandaag
maar iedere dag van ons leven. Amen.

Mijmeringen bij uitvaart

Afscheid nemen is misschien,
de moeilijkste opdracht,
die een mens voortdurend,
te verwerken heeft,
zolang hij leeft.
Afscheid nemen,
van geliefde mensen wil zeggen;
aanvaarden wat pijn doet,
er doorheen groeien
zonder van binnen dood te gaan,
en er een dankbare herinnering,
aan over houden,
om verder mee te leven
Het is van "hard" naar "mild" gaan,
en daardoor andere mensen,
heel nabij komen.

Als ik de pijn niet meer kan dragen
en mijn ogen het jou vragen ...
Laat je mij dan gaan?

Als mijn lichaam van mijn geest verliest
en mijn verstand voor slapen kiest ...
Laat je mij dan gaan?

Als mijn handen niets meer schrijven
en de stiltes langer blijven ...
Laat je mij dan gaan?

Als de tijd mij tegenstaat
en ik alles lopen laat ...
Laat je mij dan gaan?

Als ik nu van man tot vrouw zeg
hoeveel ik van je hou ...
Laat je mij dan gaan?

Als ik je naam
in het zand
had geschreven,
hadden de golven hem
na korte tijd uitgewist.

Als ik je naam
in een boom had gegrift,
was de schors
met de tijd vergaan.

Als ik je naam
in marmer
had gekapt,
was de steen
na veel tijd gebroken.

Maar ik heb je naam
in mijn hart geborgen
en daar wordt hij
voor de eeuwigheid
goed bewaard.

Als je naar mijn graf gaat om mij te bewenen,
besef dan ik ben daar niet,
ik ben niet henen.
Maar zie,
Ik ben de vlucht van de zwevende meeuw,
ik ben de glinsterende diamant van de sneeuw,
ik ben de ster die schijnt in de nacht,
ik ben in het kind dat vol naar je lacht
en als je ontwaakt bij het ochtendgloren
ben ik het zonlicht op het rijpe koren .
Ik ben de zachte lenteregen.
Ik ben de wind die het riet doet bewegen,
zie ik heb jullie nog zoveel te geven,
weet lieve vrienden, ik ben niet dood
ik heb het eeuwig leven.

Dankbaar zijn we om de herinnering,
al doet het afscheid pijn,
als om een waardevol geschenk,
om wat je voor ons hebt mogen zijn.

Dankbaar zijn we om al het mooie
dat jij ons hebt geven,
zodat jij, zolang wij zijn,
in ons blijft verder leven.

Dank voor het leven van moeder
Een goed mens sterft steeds te vroeg
vooral als zij een goede moeder was.
Omdat het samenzijn zo goed was
is het afscheid nu zo zwaar,
omdat de vreugde zo intens was
is de droefheid nu zo diep,
omdat de liefde zo oprecht was
is de leegte nu zo groot.
Maar deze leegte die moeder achterlaat,
willen wij vullen met goede herinneringen,
met onze dankbaarheid.
Dank je moeder,
voor je handen die nooit konden rusten,
voor je scherpzinnigheid van je geest,
voor je tintelende ogen,
voor de ontroering die uitging van je stem,
voor je schalkse lach.
Dank je, voor je trouwe liefde,
voor alle tederheid die van je uitging.
Dank je,
voor je geloof en je idealisme,
voor je begrijpend en vergevend hart,
voor je levensmoed en je optimisme.
Dank je,
voor de vele mooie dagen
en die rijke schat aan levenservaring
die je ons meegaf.
Dank je moeder voor alles.
Vanuit deze dankbaarheid kunnen wij ook bidden:
God, die onze Vader wordt genoemd,
wij danken U voor deze vrouw,
die een moeder was voor ons.
Laat van dit leven niets verloren gaan,
nu wij het uit handen geven.
Wij vertrouwen het toe aan U, God,
die ook haar God en Vader waart
en dat blijven zult in de eeuwigheid.

De grenzeloze liefde,
Die jij naar ons heeft uitgestraald,
Wordt nu in eindeloze
herinnering vertaald.

De leegte zonder jou
is met geen pijn te beschrijven.
De leegte zonder jou
zal altijd bij ons blijven.
Maar veel fijne herinneringen
verzachten onze pijn.
Voorgoed uit ons midden
Maar altijd in ons hart!

De tijd dat we jou hebben gekend,
is een tijd die we nooit zullen vergeten.
Jouw glimlach en je spontane blik,
Zullen we ons nog dikwijls herinneren.
Je bent van ons heengegaan,
Maar onthoud dat je steeds blijft leven
in onze gedachten,
want jou vergeten is onmogelijk voor ons.
Jij was diegene die we zagen als een trotse .....
een geweldige vrouw een echte vriendin
voor familie en vrienden.
We missen je ...

Draag je moeder hoog op de handen.
Het is een wonderbaar iets, een moeder.
Onze moeder begrijpt ons, zij werkt voor ons,
zorgt voor ons, bemint ons, bidt voor ons.
En het enige kwaad dat zij ons ooit doet,
is te sterven en ons te verlaten.
Als je nog een moeder hebt, houd ze dan in ere
en wacht niet tot ze dood is om haar bloemen te brengen.
Wees goed voor haar.
Als je moeder oud is en misschien
sukkelt met haar gezondheid, wees dan dubbel bezorgd.
Zij droeg je door de morgen van het leven,
jij moet haar liefdevol
door de avond van het leven dragen.
De moeder is het "hart" van elk gezin,
de band die allen samenbindt,
het vuur in de haard dat allen verwarmt.
Hoe oud je ook wordt

en wat je ook misdaan hebt,
voor moeder blijf je altijd: haar kind!
Echte moeders zijn in staat tot de onmogelijkste
en meest wonderbare dingen.
We kunnen moeder nooit missen.

Het is tijd voor mij te gaan
nu geen tranen meer
kijk naar de hemel en geloof
eens zien we elkaar weer
Tijd voor mij jou te verlaten
geen verdriet meer en geen pijn
kijk naar de regenboog en weet
ik zal er altijd zijn.
Het zal niet eeuwig duren
eens komt er een moment
dat ik je weer zal vasthouden
dat je weer bij me bent.
Tijd voor ons om afscheid te nemen.
droog je tranen nou
kijk 's avonds naar de sterren
weet dat ik van je hou
Denk aan mij en wens mij
altijd heel dicht bij
praat met mij, verdring de pijn
ik zal er altijd voor je zijn.

Ik ben verzadigd
verzadigd van het leven
Ik heb het allemaal geproefd
De vriendschap, de liefde en de tederheid.
Het verdriet, het lijden en de eenzaamheid.
Ik heb het besprenkeld met de dauw van Gods Geest.
Wees nu niet bedroefd.
Sta niet stil bij wat ik achterlaat.
De rest van mijn cocon.
Want kijk het leven
het heeft mijn vleugels kleur gegeven.
De kleuren ze wijzen me de weg.
De weg langsheen de regenboog
de weg naar de God van het verbond.

Ik sta aan de kust.
Een witte zeilboot ontvouwt zijn zeilen in de ochtendbries
en zet koers naar de blauwe oceaan.
De boot is schitterend en vol kracht
en ik blijf hem gadeslaan
tot hij niet méér is dan een wit wolkenliertje
en verdwijnt daar waar zee en lucht in elkaar overgaan.
En dan zegt iemand naast me:
"Daar, hij is verdwenen." Verdwenen? Waar naartoe?
verdwenen uit mijn gezichtsveld. Dat is alles.
Zijn mast, romp en rondhout
zijn nog precies even groot als toen hij de haven verliet
en hij is nog even goed in staat zijn levende lading
naar zijn bestemming te varen.
Het kleine formaat zit eigenlijk in mij, niet in hem.
En precies op het ogenblik dat iemand naast me zei:
"Daar, hij is verdwenen", zijn er elders stemmen
die vreugdevol roepen: "Daar komt hij!". En dat is sterven.

Jij bent te vroeg van ons heengegaan,
de weemoed vult nu onze dagen
en de stilte die je achterlaat
is moeilijk om dragen.

Jij bent te vroeg van ons heengegaan,
je liefde, je vriendschap was zo hart verwarmend
Je was maar pas begonnen met uitbouw van je leven
Het was nog zo onvoltooid
daarom ben ik nu zo droevig.

Jij bent te vroeg gegaan,
wij staan onwennig
bij jou
we hebben geen woorden
voor die eindeloze stilte van de dood.

Wij zijn vervuld van vragen
Waarom ?
We kijken elkaar vertederd aan
omdat we heel goed weten
jij bent te vroeg gegaan.
Wij hebben geen woorden
en eindeloos is ons verdriet.
We zullen je nooit vergeten

Opnieuw ontmoeten
In de gedachten van onze herinnering.

Je handen vol bewogenheid
je mond vol belevenissen
je ogen vol hoop en verlangen
je hart overvol van gevoelens
Nu zijn
je handen verstild
je stem verstomd
je tranen gedroogd
je hart tot rust gekomen
Maar
je bewogenheid heeft goeds gezaaid
je verhalen doen de ronde
je dromen doen ons hopen
je liefde vult de leegte Mag ik?
vroeg de wind.....
een fluisterend „ja" was het antwoord
en zachtjes ,o zo zachtjes
werd het laatste blad opgetild
gewiegd en in sprankelende pracht
langzaam ,o zo langzaam
teder op het mos gelegd.

Je kwam.
Je ging
een korte weg
een vluchtig spoor
in 't aardse land.
Vanwaar ?
Waarheen ?
Wij weten slechts
vanuit Gods Hand
tot in Gods Hand.
We hadden zoveel hoop
we hebben je zo gewild
heel even
hebben we je in onze
armen kunnen nemen
We hebben afscheid genomen
van jouw hart met ons hart
waar we je altijd
in zullen blijven dragen.

Jouw vriendschap, jouw leven,
jouw lach, wie kan die ooit vergeten.
Je deelde, je hielp, je gaf,
iedereen was jou genegen.
Nooit gaf je op, je liep altijd door.
Jij was de weg,
je ging ons met liefde voor.
En dan...
Dan komt er die tijd
van ellende en pijn,
die duurde tot God vroeg
om bij Hem te zijn.

Jij nam afscheid van ons
en je ging heen.
Maar ik weet, je laat ons niet alleen.

Bedankt voor al wat jij hebt gedaan.
Jij zult voor eeuwig en altijd
in ons leven staan.

Mag ik?
vroeg de wind.....
een fluisterend „ja" was het antwoord
en zachtjes ,o zo zachtjes
werd het laatste blad opgetild
gewiegd en in sprankelende pracht
langzaam ,o zo langzaam
teder op het mos gelegd.

Mensen van voorbij
ze blijven met ons leven
mensen van voorbij
ze zijn met ons verweven
In liefde, in verhalen
die wij zo graag herhalen
In bloemengeuren, in een lied
dat opklinkt uit verdriet
Mensen van voorbij
ze worden niet vergeten
Mensen van voorbij
zijn in een ander weten

Bij God mogen ze wonen
daar waar geen pijn kan komen
Mensen van voorbij
zijn in het licht, zijn vrij.

Nu adem jij de kosmos in
en kosmos ademt jou.
Grenzeloos,
geen beperkingen meer,
het lieve leven achter je gelaten,
ben jij de vrede gaan begroeten
die alleen aan de overzijde kan bestaan.
Als al het liefs en goeds van jou
nog maar de schaduw was
van wat is waar jij nu bent,
hoe ongebroken heel
aan de dood voorbij
zal daar dan leven zijn
voor jou.

Nu de dood zo dicht in ons leven is,
hebben wij behoefte aan warmte en liefde,
kunnen wij onze tranen niet bedwingen,
onze gevoelens niet verbergen.
Nu de dood ons zo nabij komt
sterven wij zelf ook een beetje.
Want een deel van ons is afgesneden
en dat doet pijn.
Op dit ogenblik,
nu de dood ons leven beheerst
zoeken wij naar zin en doel,
zoeken wij naar troost en steun bij elkaar.
Want niet de dood maar het volle leven
zal ons deel zijn.

Nu wordt het stil
wij moeten verder
de wereld gaat gewoon zijn gang
maar niet voor ons,
de zon schijnt bleker
de nachten duren veel te lang.
Je plaats is leeg
maar niemand zal er
doen alsof jij niet bestaat.
We zien je niet
maar toch: je bent er

omdat er zoveel nog van je praat:
de lege stoel
je fiets, je auto
en de verhalen die er gaan.
Jij hoort bij ons
waar je ook heengaat,
bij ons blijf je voorgoed bestaan.

Onze woorden schieten te kort
om uit te drukken wat er nu omgaat in ons hart;
we hadden zo graag in jullie vreugde willen delen.
Het leven kan soms onverwacht
een andere wending nemen.
Wat nu aan jullie gebeurt
raakt ons diep.
We zijn jullie nabij
met heel veel warmte,
met heel ons hart.

Op een kronkelige weg vol stenen
kwam ik een klein meisje tegen
die op haar rug
haar kleine broertje droeg.
"Kind", zei ik, "jij draagt een zware last."
Ze keek me aan
en zei: "Dit is geen last, meneer,
dit is mijn broertje."
Het woord van dit moedige kind
staat in mijn hart gegrift.
En wanneer het lijden van mensen
me overweldigt
en me alle moed ontsnapt,
denk ik aan het woord van dat kind:
"Het is geen last die je draagt,
het is je broer,
het is je zus.

Op een nacht had een man een droom:
hij liep samen met God langs het strand.
Heel zijn leven trok aan hem voorbij
liet sporen achter in het zand.
De man keek om en ontdekte
dat er soms maar één voetspoor was in het zand.
En hij stelde vast dat het juist die dagen waren in zijn leven

waarop hij zich ellendig en verdrietig had gevoeld.
Hij vroeg aan God: Had Jij mij niet beloofd
dat Je bij mij zou zijn?
Hoe komt het dan dat ik in dagen van ellende
maar één voetspoor zie?
Waarom heb Jij mij steeds alleen gelaten
als ik Je het meest nodig had?
God antwoordde: toch houd Ik van jou
en laat Ik je nooit in de steek!
Op de dagen dat je het meest geleden hebt
en dat je Mij het meest nodig had,
de dagen dat je maar één spoor ontdekt hebt
in het zand,
toen heb Ik jou gedragen.

Waarom, waarom moest dit gebeuren
het maakt ons zo eindeloos stil van binnen
ons verstand kan dit niet vatten.
In de volle uitbouw van je leven
ben je van ons weggegaan
je was jong, dynamisch en vol levensdrang
we hadden samen nog zoveel plannen
al jouw en onze toekomstdromen compleet verstoord.
Je was nog helemaal niet klaar om weg te gaan
zoveel dingen blijven ongedaan
zoveel zinnen, zoveel woorden
het enige wat overblijft is waarom?
De leegte zonder jou
is met geen pen te beschrijven.
De leegte zonder jou
zal altijd bij ons blijven
maar veel fijne herinneringen
verzachten onze pijn
ook al kunnen wij je niet meer aanraken
in ons hart ben jij altijd dichtbij.

We steken een kaars aan....
Moge jouw licht
ons blijven verlichten
en het eeuwige licht
verlichte jou
Zo zal licht
ons blijvend verbinden

en zal ons troosten
in donker en kou.

Zoveel soorten van verdriet (tekst : Maria Vasalis)
ik noem ze niet.

Maar een, het afstand doen en scheiden
en niet het snijden doet zo'n pijn,
maar het afgesneden zijn.

Nu is het mooi, het geraamte van een blad
vlinderlicht rustend op de aarde
enkel nog zijn wezen waard.

Maar tussen de aderen van het lijden
niets meer om u te verblijden
mazen van uw afwezigheid bijeen gehouden door de pijn
en groter wordend met tijd
Arm en beschaamd zo arm te zijn.